



KMETOVALEC

GLASILO KMETIJSKE DRUŽBE D LJUBLJANI

VINARSKEGA DRUŠTVA

IN KONJEREJSKEGA DRUŠTVA ZA DRAVSKO BANOVINO V MARIBORU

Izhaja 15. in zadnjega v mesecu. — Člani Kmetijske družbe dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane 30 Din, za inozemstvo 40 Din letno. — Posamezna številka stane 2 Din. — Uredništvo in upravištvo je v Ljubljani, Novi trg št. 3. Glavna urednika: Ing. Rado Lah in Franjo Kafol.

Štev. 11. in 12.

V Ljubljani, 15. junija 1932.

Leto 49.

Vsebina: Kmetijske prilike pri nas in drugod. — Vprašanja in odgovori. — Rahljanje obdelane zemlje — sredstvo proti suši. — Soja kot močno krmilo. — Trojka. — Razno. — K vprašanju izvoza sadja iz Jugoslavije. — Važnost listja na drevju. — Ameriški kapar „San José“. — Paradižniki. — Vprašanja in odgovori. — Razno. — Vinogradniki v Ptuj. — Kvalifikacija dela v vinogradu. — Vprašanja in odgovori. — Poročila o stanju vinogradov. — Društvene vesti. — Razno. — Kako vnovčiti več mlečnih izdelkov. — Vprašanja in odgovori. — Razno. — Nekaj nasvetov o negovanju gozdov. — Popravek. — Vinska kriza in vinogradniške zadrage. — O pranju. — Na vodila za kuhinjo. — Uradne vesti. — Književnost.

Inserati se računajo po naslednjih cenah:

$\frac{1}{32}$ strani	Din 80—	$\frac{1}{8}$ strani	Din 350—	$\frac{1}{2}$ strani	Din 1000—
$\frac{1}{16}$ strani	Din 160—	$\frac{1}{4}$ strani	Din 500—	$\frac{1}{4}$ strani	Din 2000—
$\frac{1}{8}$ strani	Din 250—	$\frac{1}{2}$ strani	Din 700—	Priloga listu stane Din 100 za 1000 kom.	

Mala naznanila do 20 besed stanejo Din 20—, vsaka nadaljna beseda 1 Din.

Najboljšo

Modro galico

izdeluje tovarna

„Zorka“ v Subotici

po staroznanem ausiškem (Aussig-Ustje) načinu, ki je zajamčeno 98—99% in najceneja, ker se izdeluje v naši državi in se ne plača carine. Produkcija je pod stalnim nadzorstvom ministrstva poljoprivrede.

Dobavlja:

Kmetijska družba v Ljubljani.

Kmetijska družba ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine:

Njene zaloge se nahajajo: v Ljubljani, Novi trg 3; v Mariboru, Meljska cesta 12; v Brežicah pri Zvezi kmetijskih podružnic; Ivanjkovcih pri Lovro Petovarju; v Murski Soboti pri Kmetijski podružnici; v Novem mestu pri kmetijski podružnici; na Rakeku pri tvrdki Levstek & Oblak; v Ptuju pri Kmetijskem društvu.

Skladišče Kmetijske družbe v Celju se je preselilo od kolodvora začasno v prostore g. Rebersaka v Zavodni (Zeleni travnik), kjer je bila dosedaj zaloga cementa.

Umetna gnojila.

Cene veljajo za nadrobne in vagonске pošiljke.

Apneni prah, rinfuza (prosto) naložen v Trbovljah ali Zagorski apnenici po Din 15.— 100 kg, samo vagonске pošiljke.

Apneni dušik 16%, v vrečah po Din 195 za 100 kg, v pločevinastih posodah Din 210 franko vsaka postaja, če se naroči najmanj 1000 kg. Na drobno v pločevinastih posodah Din 215 za 100 kg, franko skladišče. Za 1 ha 200 do 300 kg.

Čilski soliter, 15,5% dušika, v vrečah približno po 100 kg po Din 2,80 za kg. Pri vagonskem in polvagonskem odjemu cena po dogovoru.

Kalijeva sol 42%. Na drobno po Din 170 za 100 kg, vreče po 50 kg stanejo Din 87. Za 1 ha 200—300 kg. Pri vagonskem in polvagonskem odjemu cena po dogovoru.

Kostni superfosfat 18/20%. Cena Din 118 za 100 kg Ljubljana-Maribor. Na hektar 300 kg. Pri pol ali vagonskem odjemu cena po dogovoru.

Nitrofoskal-Ruše, mešano gnojilo, 8% kalija, 4% dušika in 8% fosforne kisline po Din 138.— za 100 kg, vreče po 50 in 100 kg, franko vsaka postaja, če se naroči najmanj 2000 kg. Na drobno z uvoznino in prevoznimi stroški Din 142 za 100 kg. Za 1 ha 400 do 600 kg.

Razklejana kostna moka, 30% fosf. kisline, ½% dušika po Din 95.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. Za 1 ha 250 do 300 kg.

Rožena moka, izborna dušičnato gnojilo za vinograde po Din 220.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. — Za 1 ha 300—500 kg.

Rudninski superfosfat 16% po Din 90.—, 100 kg. Pri pol ali vagonskem odjemu cena po dogovoru.

Surova kostna moka z 10—12% fosforove kisline in 4% dušika po Din 95.— za 100 kg. — Za 1 ha 300—400 kg.

Semena.

Vsa naša semena so najboljšje vrste, zanesljivo kaljiva, predenice prosta, preiskana po državnem Kmetijskem in kontrolnem zavodu v Ljubljani in plombirana v originalnih vrečah.

Domača detelja, pristna gor.	à Din 22	Ang. ljulika	à Din 11
Lucerna, pristna banaška	15	Francoska pahovka	18
Švedska detelja	20	Laška ljulika	10
Hmeljska lucerna	15	Travniška bilnica	15
Bela detelja	46	Navadna latovka	21
Mačji rep	14	Navadna šopulja	22
Pasja trava	14	Pasji rep	24
		Ovčja bilnica	19
		Pokončna stoklasa	24

Zmes travnega in detelnega semena, sestavljena po strokovnih navodilih iz zgoraj imenovanih vrst stanejo:

Štev. I. Za barski svet Din 19.—
Štev. II. Za peščeno zemljo Din 19.—
Štev. III. Za srednje težko zemljo Din 18.—
Štev. IV. Za težko zemljo Din 18.—

Mešanica za vrtove Din 20.—. Vse za 1 kg.
Korenjevo seme, saarfeldsko, dolgo zlatorumeno po Din 36.— za kg.

Korenjevo seme, dolgo, zlatorumeno po Din 20.— za kg.
Semenska pesa Mamuth, rdeča po Din 8.— za 1 kg.
Semenska pesa Eckendorfi, rumena po Din 8,50 za 1 kg.
 To seme je jamčeno pristno severnonemško, najvišje kaljivosti. Vreče iz jute, kakor poštnina, se posebej računajo po lastni ceni.

Semenska ajda, siva, po Din 2,50 za 1 kg.
Porzol, suho sredstvo za uničevanje snetjavosti, zavitek 200 gr po Din 20.—, očisti 100 kg semena.

Uspulun, sredstvo za namakanje žita proti snetjavosti po 250 gr, zavitek à Din 32.

Krmila.

Klajno apno v izvornih vrečah, težkih 50 kg po Din 2,75 za kg, na drobno Din 3,80 za kg.

Lanene tropine za 38/40% beljakovin in tolišče po Din 2,40 za 1 kg v vrečah po 50 kg.

Orehove tropine z 48% beljakovin in 8% maščobe po Din 2,60 za 1 kg v vrečah po 80 kg.

Ribja moka v originalni vreči 100 kg po Din 5,50 za kg, na drobno Din 6,50 za kg.

Ribje olje za živino v ročkah po 3 kg = 65 Din; se pošilja po pošti; v steklenicah po ¾ litra Din 14.—, v steklenicah po 1½ l Din 24; v posodo kupca po 18 Din za kg.

Živinska sol v vrečah po 50 kg za Din 82 (samo v Celju).

Pekk hrana za živino z vitaminom po Din 62 za kg.

Rudninski kamen za lizanje komad Din 12, aluminijasti obroček k temu Din 17.—.

Živinorejski in mlekarški predmeti.

Slamorenica Köla H320 za motorni pogon po Din 3200.

Slamorenice Borek: JS8 po Din 1380, VS10 po Din 1550, VFS12 po Din 1750, VFSR12 z verigo po Din 2000, VFS14 z verigo po Din 2000, Alpina 12 po Din 1800, HLC za ročni pogon ali motorni pogon po Din 2000, EAS za motorni pogon Din 3200, z varovalko Din 3500, EBBS za motorni pogon Din 3500, z varovalko Din 3800, Rapid 12 po Din 4100, z varovalko Din 4400. KS 2A za ročni pogon Din 1800.

Drobljač (šrotar) „Gloria 3“ Din 3000, za oves EMO po Din 1900.

Reporeznica Borek EWC po Din 950 EWL po Din 700, EWO po Din 700.

Reporeznice, domače, male po Din 370, **velike** po Din 700.

Telečji napajalniki po Din 100.—.

Gumijevi seski za napajalnike po Din 25.—.

Gobčni odpiralci Expres Din 150 za komad.

Posnemalnik Vega E za 75 lit. po Din 1200; **G** za 200 lit. po Din 3800. Na obroke po dogovoru.

„Baltic“ posnemalnik HF za 35 lit. Din 700, za 130 lit. s podstavkom Din 2750.

Pinje št. 1 za 5 lit. po Din 620, **št. 2** za 10 lit. po Din 750.

Laktodensimeter (za določanje gostote mleka) po profesorju Gerberju po 40 Din.

Sirišče dansko originalno Hansenovo v prahu (iz Kodanija), v škatlicah po 25 gr po Din 12, 50 gr po Din 20, 100 gr po Din 40, 500 gr po Din 180.

Brzoparilnik Alfa s pocinkanim kotlom, 50 literski po Din 1250; 80 literski po Din 1625.

Brzoparilnik Wema z bakrenim kotlom, 90 literski po Din 1700.

Brzoparilnik domači, s pocinjenim kotlom 60 literski po Din 850; 80 literski po Din 950.

Uarkon zoper zivalske kožne bolezni 15 Din.

Živnozdravilski predmeti (češki izdelek); požiralnikove cevi za teleta Din 70, za goved po Din 220; trokarji za teleta po Din 70, za goved po Din 70, irigatorji kompletni (po 3 litre) po Din 80.—; irigatorji, kompl. (po 2 lit.) Din 70.—; škarje za obrezovanje parkljev Din 184; zaustavljači, poniklani Din 60; mlečni katetri Din 6.— in 12.—. Emaskulator Din 180.—; ravnalec za roge Din 160.—. Obroči za bike, poniklani po Din 26, navadni po Din 22; toplomer za merjenje vročine po Din 25 in 30; znamke za perutnino celoidne po Din —,25 za komad, aluminijaste z številkami po Din —,75 za komad, ušesne znamke za živino po Din 1,50 za komad.

Sikuro, hlevski odpenjač komad Din 10.

Sadjarski in vrtnarski predmeti.

Arborin, sredstvo zoper drevesne škodljivce, v steklenicah po 1½ kg po Din 20, v ročkah po 3½ kg Din 50; v sodih po 100 kg po Din 9.— za kg, v sodih kupca po Din 10.— za kg; najmanj 25 kg.

Kultivatorji (ročni Kunde), à Din 28.—, 34.—, 40.—, **Rapid motike** s ploščnatimi noži I. Din 70.—, II. 75.—, s kotnimi noži I. 72.—, II. 76.—, s stranskimi noži I. 92.—, II. 98.—, domače kopačice po Din 15.—.

Solbar, zavitki po 1 kg Din 26, po 5 kg Din 22 za kg.

Mazavo milo à Din 10.— v posodi kupca.

Nosprasen, zavitki po 5 kg Din 24 za kg, 1 kg Din 30.

Nosprasiť, zav. po 5 kg, 1 kg Din 35.—.

Agritox v posodah po eno šestnajstinko litra po Din 18, po četrt litra po Din 40.

Arsol po 500 gr po Din 25.

Sulfarol 500 gr po Din 25.

Cepilna smola v škatljicah po $\frac{1}{4}$ kg po Din 7; v škatljicah po $\frac{1}{2}$ po Din 13.—; $\frac{3}{4}$ kg po Din 25.—.

Garkon zoper rastlinske škodljivce 15 Din.

Najboljši cepilni noži, pripravljeni za vse načine cepljenja sadnega drevja od Din 35 do Din 102.

Brusni kamni za Kundejevo blago po Din 15.—, 25.— in 46.—.

Prvovrstni vrtni noži, (obrezači) od Din 52—54—68.

Navadne drevesne škarje za obrezovanje sadnega drevja in trt od Din 20 do Din 42.

Drevesne škarje za obrezovanje vrhov, rezanje ceničev in gosencihih gnezdi Din 135 do 165, peresa k škarjam po Din 1.

Drevesne škarje Kunde od Din 40 do 190.

Drevesne žage Din 40 do 90.

Drevesne ščetil (krtače), za čiščenje debel in vej na starem drevju od Din 18 do Din 40.

Pasti za voluharje (klešče), a Din 8.—, cevke a Din 10.—.

Strgulje za drevje po Din 26.—.

Ročna škropilnica „Nova“, $1\frac{1}{2}$ literska Din 160.—.

Škropilnice ročne, Perras, ponikljane 1 lit. Din 220. Podaljšane cevi za te škropilnice po Din 20.— za komad.

Škropilnice za sadno drevje in hmelj „Unikum“ od trvdke „Nechville“, ročno-prevozne z dvema cevma po 3 m, štiri podaljševalnimi cevma po 75 cm, 2 bambusovimi cevma po 4 m in patentnim razpršilnikom Din 2400.

Samodelna nahrbtna škropilnica A. H. 20 trvdke Nechville po Din 1100. Vega, francoski sistem, po Din 1340.—, 16 litrov po Din 1100.—, vse z metersko bambusovo cevjo.

Sulikal (koloidalno žveplo) proti oidiu, 1 kg a Din 60.—.

Škropilnice, Filckove nahrbtnice po sistemu Jessernigg po Din 600 komad, s pumpo na poteg po Din 600 za komad.

Razpršilnik Filck za visoko drevje po Din 110 za komad.

Razpršilnik Kovina, a Din 35.—.

Ročna škropilnica „Kleines Wunder“ Din 750.

Škarje za strženje mej od Din 40 do Din 120.

Arbokol lepilo za drevesne pasove 250 gr po Din 24, 500 gr po Din 40.

Arbokol papir v zavitkih cca. 50 m Din 20.—.

Tobačni izvleček v sodih po približno 200 kg po 5 Din kg na drobno v pločevinastih kantah po 4 in pol kg vsebine po 40 Din, v steklenicah po 2 kg po 15 Din in po 1 kg po 8 Din z embalažo vred. Po pošti se razpošilja le pločevinaste kante.

Rafija ilče, kg po 18.— Din.

Vilaste lopate za rahlanje zemlje po Din 90.

Vrtne zalivalke „Jalag“ 10 lit. Din 160, 12 lit. 180, 14 lit. Din 200, 16 lit. Din 215, 3 lit. Din 155.

Zeljo pasta Din 22.

Vinogradniški in kletarski predmeti.

Azbest Clarit za čiščenje vina po Din 80 za kg

Bernadotov vinometer, originalni, a Din 40 za 1 komad.

Kalimetabisulfit v tabletah po 10 gr, a Din 1.—, 1 kg Din 80.—.

Eponit za čiščenje vina po Din 45 za kg.

Saloidin (antiklor natrijev tiosulfat) v sodih po ca 200 kg, po Din 6.— za 1 kg, v manjših količinah po Din 6.50 za 1 kg.

Uranija zelenilo v zavitkih po 1 kg a Din 60, po $\frac{1}{2}$ kg Din 33.—, v zavitkih po 15 dkg Din 15.—.

„Stopp“ nastavke za škropilnice (hipni zatvor iz medenine) sistem Fr. Nechville po Din 140.

Trtne škropilnice, bakrene original Vermorel Din 440.—, Original Austria Din 440.—, Original Supérieur Din 400.—, Vermorel domača Din 300.—, Austria domača Din 300.—, Univerzal Din 400.—, Chaudoir Din 400.—, Hofferton Din 400.—, Non plus ultra Din 360.—, Salvator Din 400.—, Jubila Din 500.—.

Potrebščine k škropilnicam: kolenca po Din 10, razpršilnik Deut po Din 130, navadni razpršilnik po Din 16.

Gumijeve cevi za škropilnice 10×3 po Din 13.—, 13×3 po Din 16.—, drobne za vino po Din 7.— za meter.

Gumijeve vezi, kg po Din 100.—.

Gumijeve kroglice po Din 2.— do 2.50.

Gumijeve plošče po Din 10.— za 1 komad.

Žveplovi trakovi na azbestu po Din 16 za kg.

Žveplalnik za sode po Din 60 za komad.

Žveplalnik, ročni, a Din 65 za 1 komad.

Opozorjamo vse naročnike, da smo znižali cene slamoreznicam, travniškim branam, trtnim škropilnicam i. t. d.

Poljedelsko orodje in stroji.

Gnojnične sesalke (gnojne pumpe) 330 cm po Din 880, 360 cm po Din 900, 390 cm po Din 920, 420 cm po Din 950, 450 cm po Din 970, 290/420 cm po Din 1080.

Gnojnične črpalke, domači izdelek, v dolžini 3 m Din 600, 3.30 m Din 6.35, 3.90 m Din 705, 4.20 m Din 740, 4.50 m Din 775.

Gnojnične sesalke F 400 Din 980 F 450 Din 1000.

Gnojnična sesalka „Kremžar“, dolžina 3 m Din 1250, 3.5 m po Din 1300; podaljšek 1.50 m Din 250.

Razpršilnik za gnojnične sode po Din 98.—.

Robkač za koruzo EMR po Din 1000, mali ročni po Din 80, in 61.—.

Lopate za šitiranje po Din 24.

Lopate za nakladanje po Din 24.

Grablje železne, 10 do 16 zob po Din 12.50 do 20.

Vile železne, s tremi roglij po Din 14, s štirimi po Din 15.

Vile garantirane, s štirimi roglij po Din 25, s tremi roglij Din 23.

Sackovi plugi in plužni deli:

D10MN po Din 1050, D9SS po Din 1100, D8MN po Din 1000, D7MN po Din 900.— s plužno na vijake Din 1250.—, D6MNR 750, D5MNR Din 700, dvojni obračalni plug BW5 po Din 1650, dvobrazni plug ZH9 po Din 1520, obračalni plug NW5 po Din 1130, NW7 po Din 1150, Plug D6X po Din 730, E6WN po Din 730, dvobrazden lahki ZRB6 po Din 1100.—.

Osipalnik DHUN po Din 700. Osipalnik BHR a Din 400.

Glave D9SS po Din 410, D8MN po Din 400, D7MN po Din 300; D6MN po Din 270; SUN na dve brazdi 420 Din, za osipanje 300 Din; HN7 po Din 470, osipalnik DHUN po Din 480. Glave L5 po Din 200, L6 po Din 220. H6WN po Din 260, URB4 za lesene pluge po Din 150.

Lemeži za D7 po Din 30, za D6 po Din 25, za obračalne pluge po Din 35.

Plazi za D6 in D7 po Din 15 za komad.

Črtala za D8 po Din 30, za D7 in D6 po Din 25.

Deske za D7MN po Din 100; za D8MN po Din 135.

Prevozna priprava za D7, D6 po Din 190.

Trodalni marker za saditev krompirja Din 520.

Kultivator FZBVR s 7 noži po Din 1600, z 9 peresnimi noži po Din 1700.

Plužna z peresnim podzemeljskim rahljačem sistem Bendhaak po Din 1200.

Plužna na vijake po Din 650.

Plužne, enokolesne po Din 170.

Brzoklepalnik „Stubaler“ po Din 345.— za komad.

Brane:

Dvodelna njivska brana 4b, široka 166, težka 62 kg a Din 700. Trodelna njivska brana IVa, široka 2.50 m, težka 92 kg Din 1300. Dvodelna njivska brana I, široka 2 m, težka 88 kg, Din 1350. Trodelna njivska brana Ia, široka 2.25 m, težka 107 m, Din 1450. Dvodelna brana 18 Din 450.—.

Travniške brane z zvezdnimi členki Z. 1. široke 1.50 m, težke 44 kg Din 640. Z 2 široka 1.85 m, težka 52 kg po Din 710. Z 3, široka 1.50 m, težka 50 kg po Din 700.

Travniške brane z noži N 3, široke 1.80 m, težke 78 kg Din 930. N 2, široke 1.50 m, težke 67 kg po Din 820.

Kombinirana travn. in njivska brana KW1, dvodelna, široka 1.50 m, težka 60 kg po Din 950, njivska brana KW2, široka 2.25 m, težka 88 kg, trodelna po Din 1350.

Brane na krožnike SEIOL Din 3500.

Planeti št. 8 — kot okopalnik, osipalnik in kultivator, globočina izpremenljiva, teža okoli 40 kg. Din 650, ročni po Din 160.

Izluščevalec za deteljo EVSM Din 1200.—.

Trijerji (originalni Heidovi), razr. II/2 po Din 3450, V/2 po Din 4850, II/1a po Din 2350.

Sejalni stroj Sack 1.50 m širok, devetvrstni BETTA po Din 4550; sejalni stroj Sack 1.50 m širok, enajstvrstni BETTA po Din 4800, H9 po Din 2700.

Pracničev sejalni stroj Budućnost, trinajstvrstni po Din 4500, petnajstvrstni po Din 4800.

Senior ročne sejalnice H po Din 920, L4 po Din 1.150.

Vitelj (gepelj) GEF po 2500 Din; transmisija za vitelj E po Din 1630, D800 po Din 540.

Bencin motorji Lorenz $2\frac{1}{2}$ —3 KS Din 8000, 3—4 KS Din 10.000, 3—4 KS stabilni Din 9000, 4—5 KS prevozni Din 14.000.

Gepeljne

po najnižjih cenah
ima na prodaj:



Obiščite nas!

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je **VZAJEMNA ZAVAROVALNICA** v Ljubljani

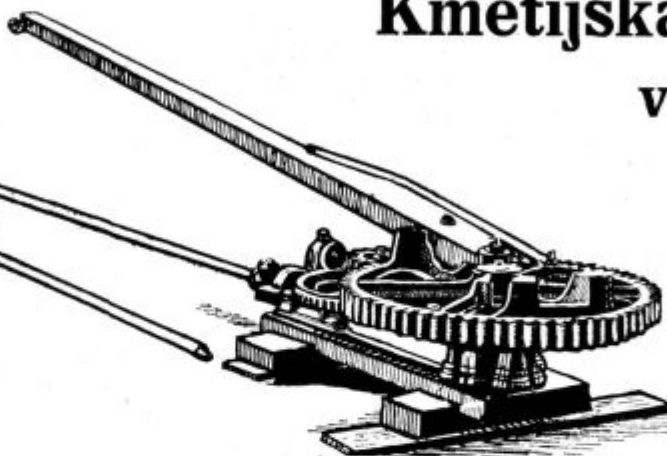
v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti.

Sprejema v zavarovanje: 1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe. b) vse premično blago, mobilje zvonove in enako. c) poljske pridelke, žito in krmo. 2. Zvonove in steklo proti razpoki in prelomu. 3. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah. Zastopniki v vseh mestih in farah.

17

Kmetijska družba v Ljubljani

Novi trg
št. 3



OSJEČKA LJEVA KONICA ŽELJEZA I TVORNICA STROJEVA D.D.



Izdelujemo vse vrste poljedelskih strojev!

Eno- in večbrazdne pluge iz prvovrstnega materiala po najnižjih cenah.

Zahtevajte naše kataloge.

Kmetijske prilike pri nas in drugod.

Fr. Wernig.

Ne bo morebiti odveč, ako izrazim k živahni razpravi v 6. in 9. številu letošnjega „Kmetovalca“ „Ozdravljenje naših gospodarskih razmer“ — svoje mnenje, ker je to izmenjavo misli v „Kmetovalcu“ povzročilo **kmetijsko-strokovno predavanje** v Št. Ilju pri Mislinju. Obširnejše se je razpravljalo glede vseh **splošno-kmetijskih vprašanj** navedenega živahnega, da ne rečem burnega zborovanja in predavanja v prav obzirni obliki v nekem tedniku pod naslovom „Ljudstvo in gospodarski napredek“.

S čisto strokovnega vidika je gotovo pozdraviti dejstvo, da so se tudi sicer tako miroljubni in do vzetni kmetovalci tukajšnjega okoliša začeli oglašati v naših strokovnih listih. Škoda bi vendar bila, če bi mogoče neokretno izražene, trde kmetske besede na eni strani, povzročile kakršnokoli zamero in užaljenost na drugi strani. Omejujem se pa na **strokovno pojasnitev** važne gospodarske zadeve obeh člankov.

Da je kriza v naših pohorskih kmetijskih domovih dospela na vrhunec, smo se lahko prepričali tudi pri tukajšnjem sreskem načelstvu letošnje pomladi, ko ljudje, tudi večji posestniki, ki so se morali vsled krize omejiti na najskromnejše življenje, niso imeli denarja, da bi kupili koruzo, katero je nudila za prehrano kr. banska uprava za **polovično ceno**. Pomanjkanje denarja in pomanjkanje sploh je v krajih s pretežnim **gozdnim gospodarstvom** mnogo večje, kakor v krajih, kjer se je zadnja desetletja poleg gozdne industrije in „gospodarstva z lesom“ gojilo in razvijalo **raznovrstne kmetijske panoge**.

Resnica je tudi, da je donášal pohorskemu kmetu glavni dohodek gozd, posebno v Dravski dolini. Najvažnejši vir dohodkov pa je bil gozd do nedavnega menda tudi marsikje drugod v Dravski banovini, v bivši Štajerski in Kranjski, na Gorenjskem in v zapadni Dolenjski. Neki znani naš gospodarstvenik je pred par leti kratko izjavil: „Slovenskega kmeta redi gozd!“

Resnica pa je tudi, da kmetovalcem v pohorsko-savinjskem okolišu ni bil vedno gozd **vse, začetek in konec vsakega kmetovanja**, da se je nekoč, predvsem **pred prevratom posvečalo tudi živinoreji** prav veliko pažnjo, sicer bi se ne bilo ustanovilo že pred vojno v tem okolišu **največ bikorejskih zadrug** v bivši Štajerski, bi se ne bilo zgradilo lepo število vzornih hlevov, bi ne bili uredili **že pred vojno** še danes zglednega pašnika, oziroma vzrejališča mlade živine na Graški gori pri Slovenjgradcu. Sicer vesta o tem mnogo povedati gg. Pirnat in Zupanc, ki sta uradno delovala v okraju.

Po vojni pa so vsled **izredno ugodne konjunktore** v lesni trgovini in vsled osredotočenja vsega zanimanja ljudstva v to trgovino — bikorejske in živinorejske organizacije povsem zaspale in s tem je tudi večji del — z redkimi izjemami — popustilo zanimanje za vsako nadaljnjo povzdigo živinoreje. O zelo

lepi, domači živini, ki je bila splošno razširjena v okraju, pa vedo povedati vsi resni in ugledni starejši mislinjski gospodarji. In živinoreja zadnjega desetletja v kakovosti oblik ni vsled tega nekoliko nazadovala, ker smo **izgubili avstrijski trg**, ampak zato, ker reja živine vsled **izredno ugodne konjunktore** v lesni industriji od l. 1921. do l. 1928. pri večini ljudstva **ni prišla skoraj več v poštev** kot posebni gospodarski vir dohodkov.

Uvodoma navedeno strokovno predavanje ni imelo namena — kar lahko priznajo vsi poslušalci — povedati, kako bi se odpravila svetovno-gospodarska kriza, ampak je imelo le namen pojasniti, oziroma se razgovoriti, kako si vsaj malo in za v bodoče **pomagamo z rejo boljše in lepše živine**, z boljšo vzrejo, s pridelovanjem krme in z oskrbovanjem travnikov.

Popoln **zastoj** v lesni trgovini in padec živinskih cen **letošnje spomladi**, namesto **pričakovanega, vsakoletnega zvišanja**, pa je navdal ljudstvo umevno s takim obupnim razpoloženjem, da se je predavatelju z lokalno-pravno-socialnih razlogov, vključ najdalekosežnejših koncesij, zanikalo vsako možnost **izboljšanja krajevnih gospodarskih razmer z izboljšanjem živinoreje**. Predavatelj je hotel predvsem le povedati, da bo **dobro blago**, že v mladosti boljše vzrejena živina **lažje konkurirala** na večjih merodajnih trgih, da bo z eno besedo živina tudi **dobičkanosnejša**. Z ozirom na splošno ugodnejše stanje živinoreje v sosednjih pokrajinah mislim tudi, da nikakor **ni prav**, če se udajamo vsled sedanjih nizkih, upajmo, vendar prehodnih cen živine, fatalističnemu razpoloženju, katerega je izrazil član neke živinorejske zadruge: „Nima pomena izboljševati živine; ko bodo zopet primerne cene, bo itak šla vsa živina v denar, pa če bo dobra ali slaba.“

Vsi, ki so osvojili to mnenje, pač ne računijo tudi s stopnjevalnim napredkom vsega gospodarskega življenja, ne računijo z napredkom, katerega nismo iznašli mi in katerega nam neizprosno diktira sedanje svetovno-gospodarsko življenje, ki temelji na medsebojnem gospodarskem tekmovanju po znanim krutem načelu: „Kdor ne gre s časom, gre čas preko njega.“

Izboljšanje kmetijskih razmer, oziroma pospeševanje kmetijstva z direktnimi ali indirektnimi, denarnimi ali splošno-materijelnimi **podporami** javnosti in države — kakor v Avstriji — pa je poglavje, ki se tiče kmetijsko-pospeševalnih organov šele na drugem mestu in ki je le v **povezanosti** z vsem ostalim narodnim in državnim gospodarstvom **uspešno**.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 5. Imamo skupen pašnik, na katerem pasemo živino vsi upravičenci pod nadzorstvom pastirja. Na eni strani imajo posestniki njive, ki so ograjene s plotom proti pašniku, da jim živina ne dela škode. Ta plot pa je že v slabem stanju in večkrat gre kako živinče na sosedovo njivo. Posestniki njiv zahtevajo naj pašni upravičenci postavimo novo ograjo, čemur se pa protivimo. **Kdo mora vzdrževati plot ali ograjo?** (A. V. v K.)

Odgovor: Po sedaj veljavnem zakonu morajo popravljati ograje in plotove tisti, ki so jih dosedaj dejansko vzdrževali. Ker so lastniki njiv ogradili svoja zemljišča proti škodi po pasochi se živini in so tudi dosedaj popravljali ograje, je njihov dolžnost ohraniti jih še nadalje v uporabnem stanju. Nikakor pa ne morejo zahtevati od pašnih upravičencev, da bi jih obnovili, oziroma popravljali. Tudi niso odgovorni za škodo, ki bi jo povzročila pasocha se živina na sosedovih njivah, ker nimajo dolžnosti skrbeti za plotove. L.

Vprašanje 6. Moj sorodnik je že pet let pod sodnim nadzorstvom. Pred tremi leti je pa brez vednosti sodišča prodal lesnemu trgovcu nekaj stoječega lesa, ki ga je tudi sam posekal in izvozil na žago. Sedaj pa zahteva trgovec od njega povrnitev tedaj previsoko zaračunanega lesa. Sme li kdo zahtevati od osebe, ki je pod sodnim nadzorstvom, povrnitev preveč plačane kupnine? (A. Ž. v J.)

Odgovor: Oseba, ki je pod sodnim nadzorstvom, nima pravice brez vednosti sodišča prodajati lesa in drugih pridelkov s svojega posestva. Če pa to stori, tedaj je odgovoren za morebitno škodo pri kupčiji tisti, ki ž njim kupčuje. Iz tega predpisa lahko razvidite, da ne more trgovec danes zahtevati od njega povračilo morebiti preveč vplačane kupnine za les. L.

POLJEDELSTVO IN TRAVNIŠTVO

Rahljanje obdelane zemlje — sredstvo proti suši.

Ing. R. Lah.
(Dalje in konec.)

Nadalje izgineva voda iz zemlje potom rastlinstva, ki jo črpa s svojim koreninstvom ter jo izhlapeva potom svojih listov. Čim več rastlin rase na istem prostoru, tem več vode se izsrkava ter prej in močnejše se zemlja izsuši. Gosto nasejane, oziroma zapleveljene njive osušijo tla prej nego redke,

Plevel uničujemo na različne načine. Že z jesenskimi globokimi oranji spravimo mnogo plevelnega semena globoko v zemljo, kjer spomladi sicer skali, toda se zaduši, še preden pride na vrh. Uspešno ga zatremo tudi spomladi, če ob sončnem dnevu prebranamo od plevela ozelenelo njivo. Tedaj zamorimo še največ mladih plevelnih rastlin, ki so vzkalile v toplem pomladanskem zraku. Pozneje pa ga zatiramo s pletvijo, okopavanjem in osipavanjem. Tudi pri teh delih se poslužujemo vedno bolj vprežnega orodja: okopalnikov, osipalnikov, kultivatorjev in sličnih priprav. Da ob tej priliki istočasno tudi rahljamo zemljo, je samoobsebi umljivo. Tako omogočimo rastlinam nemoten razvoj in ohranimo v tleh vlago za dobo, ko je malo padavin in ko jo rastline nujno potrebujejo za popoln razvoj.

Za uporabo vprežnega orodja za okopavanje in osipavanje je pa treba izpolniti važen pogoj: posejati oziroma posaditi moramo rastline v dovolj širokih ravnih vrstah, da gre živina in orodje lahko skozi, ne da bi se poškodovale rastline.

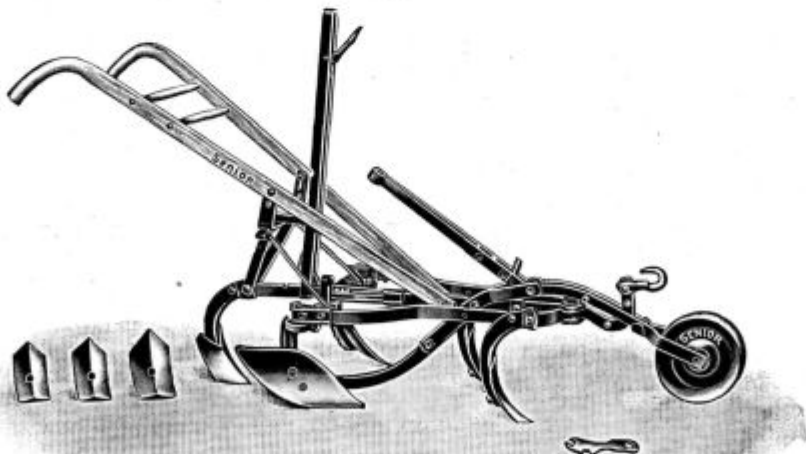
V današnjih težkih časih se mora kmetovalec posluževati vseh sredstev, da si olajša svoj težki gospodarski položaj.

Soja kot močno krmilo.

Ivan Nemec.

Letošnje pomanjkanje krme vsled dolgotrajne zime, je izrazito pokazalo, kaj pomeni močno krmilo v kmetem gospodarstvu. Marsikje je bila v marcu in aprilu edina hrana goveje živine slama, ki je jedva držala živino pri življenju.

Temu bi se pa dalo marsikje odpomoči, ko bi gospodarstvo imelo kaj močnih krmil. Ni tukaj govora o ribji moki in drugih močnih krmilih, ampak o čisto navadnem poljskem pridelku, ki se ga na



Slika 24. Okopalnik „Senior“.
Širina dela 25—75 cm. Teža 369.

čiste setve. Zato je neobhodno potrebno, da zatiramo plevel s pogosto pletvijo, ker s tem preprečimo izsuševanje zemlje, istočasno pa tudi izkoriščanje hrane, potrebne za kulturne rastline, po plevelu. Plevel jemlje pa še zrak in svetlobo rastlinam ter jih še drugače ovira pri razvoju.

enostaven način lahko pridelava pri vsakem gospodarstvu.

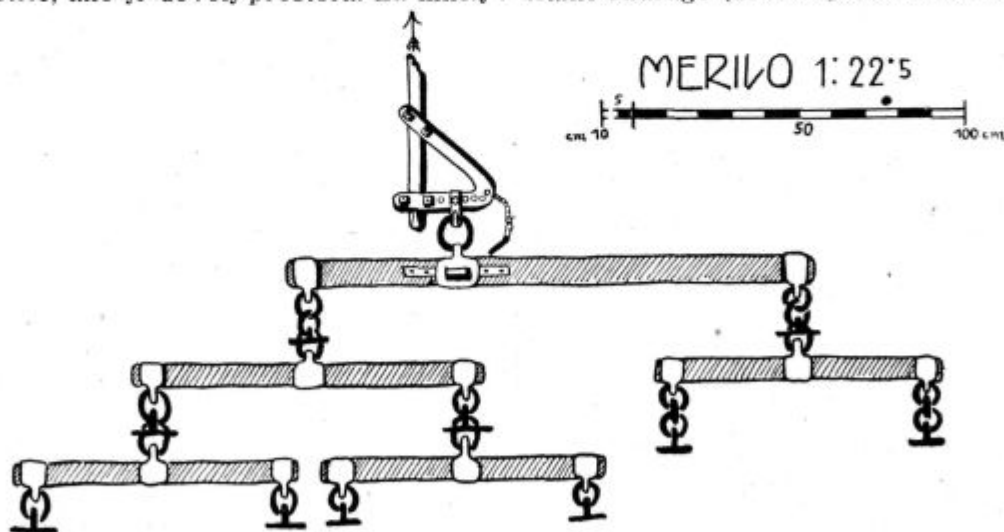
Sploh je skrajni čas, da pri nas opustimo v preveliki meri pridelovanje raznih žitaric, ki vsled nizke cene gospodarstvu ničesar ne vržejo; pridelujemo pa več živalske krme, kajti njiva da mnogo

več in boljše krme, kot najboljši travnik. Eno izmed najmočnejših rastlinskih krmil je soja, ki bi se naj v bodoče pri vsakem gospodarstvu v primerni množini pridelovala. Soja ima 68 hranilnih enot, vsebuje veliko beljakovin in škroba ter vsled tega izvrstno deluje na mlečnost in prirastek mesa. Je to najcenejše domače močno krmilo, ki v primeru pomanjkanja krme služi kot izboren nadomestek. Pri najskromnejši hrani, ako damo na odrastlo govedo dva kilograma sojinoga zdroba na dan, se pomanjkanje krme sploh ne bo občutilo.

Najboljša je japonska soja s temnim semenom; ne zaostaja pa veliko tudi belo semenska. Soja glede zemlje ni posebno izbirčna; najbolje uspeva na srednje težki, ilovnati, peščeni zemlji. Prenaša sveže gnojenje s hlevskim gnojem, najboljša pa je kot drugi sadež. Seje se v vrstah do 40 cm razdalje in se tekom vegetacije dvakrat do trikrat okoplje. Na ha se pridelava 20 do 30 q semena. Sójino seme je tudi dobra ljudska hrana kot prikuha, tako da je rastlina res vsestransko uporabna. Naša dolžnost je, da jo z gospodarskih ozirov in ekonomične prehrane živine, prideluje vsako gospodarstvo po svoji potrebi.

Trojka.

Pred kakimi 20 leti smo imeli za vprežno živino 2 teži kravi in 1 bika. Da bi moč te živine najbolje izkoristil pri oranju, sem napregel krave v telege, bika v komat in vse tri vštrec ter tako poskušal. Obneslo se je. Sedaj orjemo, če je kako deteljščica — lucerna — ali če je treba globoko orati, s tremi konji vštrec. Enega posodi sosed proti vračilu usluge. Prihrani se 1 delavec. Trije vštrec imajo skoraj toliko moči, kakor 2 para eden pred drugim. Če je treba močno priprego v kakem hribu, damo tri ali celo 4 vštrec, ako je dovolj prostora. Za hmelj



Slika 25. Priprega za tri vprežne živali.

smo orali 2×3 namesto 3×2 komada vprežne živine.

S slike je razvidno eno železo na plužnih kolic. To je potrebno zato, da hodi lahko zunanje živinče ravno tam in tako — kakor da bi bil vprežen samo en par. Kdor bi po sliki ne razumel, vendar pa se zanimal, naj pride pogledat.

Fr. Goričan

Višnja vas pri Vojniku.

Razno.

Analiza (preizkušnja) zemlje v kranjskem srezu. Predavanje o rezultatih 18 analiz zemlje v okolici Kranja (Zabnica, Srakovlje, Strahinj, Pivka, Šenčur, Voklo, Trboje, Smlednik), ki se je vršilo v Kranju v salonu hotela „Jelen“ dne 2. maja t. l., je bilo zelo dobro obiskano. Navzočih je bilo blizu 100 odličnih kmetovalcev iz vsega kranjskega sreza, a tudi interesentje iz kamniškega in ljubljanskega sreza. Predavatelj kmet. ref. **Sustič** je izčrpno pojasnil pomen analize zemlje po najnovejših načinih ter njihovo veliko praktično vrednost za uporabo raznih gnojil. Vkljub težko razumljivi tvarini so poslušalci zadostno razumeli izvajanja. Zlasti jih je zanimalo pojasnilo in praktična stran „**PH**“-števíla pri določanju aciditete ali kislosti zemlje ter tolmačenje in uporaba tozadevnih izsledkov v praksi. Predavatelj je razdelil navzočim poskusnikom kakortudi vsem **delegatom kmetijskih podružnic** specialne tabele, prikrojene za razmere v Dravski banovini, s pomočjo katerih je mogoče skoraj docela točno izračunati vrste in količine gnojil za vsak sadež, držče se principa o rastihih činiteljih in s tem štednje. Tabele in rezultati so velikega pomena za osnovne smernice umnega gnojenja tipičnih zemelj prizadetih okolišev. S tem predavanjem se je v **kranjskem srezu zopet zaključila važna gospodarska akcija**, ki bo nedvomno doprinesla k izboljšanju poljedelstva in travništva.

SADJARSTVO IN VRTNARSTVO

K vprašanju izvoza sadja iz Jugoslavije.

Fr. Kačol.

Prejeli smo obširen osnutek od I. Staničiča iz Beograda, v katerem se propagira ustanovitev Centralne zadruga (društva) za izvoz sadja iz kraljevine

Jugoslavije v tujino. Različni časopisi so prinesli svoje pripombe k temu važnemu vprašanju. Bistvo tega osnutka je, da se v današnjih težkih časih, ko obstoje tako velike ovire za izvoz sadja in ko imamo pravilnik o kontroli sadja za izvoz, organizira z državno pomočjo (Narodne banke, Priv. agrarne banke itd.), skupna prodaja sadja v državi.

Pri utemeljitvi tega osnutka se omenja velike ovire, ki onemogočajo prodajo sadja v tujino. Lansko

leto je bilo n. pr. veliko število naših priznanih izvoznicarjev oškodovanih za velike vsote, mnogo celo uničenih, ker se je brezglavno pošiljalo blago v tujino na trge. Dotični so bili namreč večkrat izročeni na milost in nemilost tujim komisijonarjem in trgovcem, ki so na njih račun obogateli. Dogodili so se primeri, da so se bosanske slive na Dunaju prodajale ceneje, kakor doma na drevesu. Trg je bil mnogokrat prenatrpan s tem blagom in škoda je šla v visoke tisočake na račun naših izvoznikov. K temu je prišla še zabrana izvoza valut iz dotične države itd.

Višek rentabilnosti sadjarstva je brezdvomno iskati ravno v prodaji svežega sadja posebno v tujino. Tako bi prišel naš mali sadjar do potrebnega denarja, katerega mu tako silno primanjkuje. Na stotine milijone zdrave tuje valute bi prišlo v državo, ki bi blagodejno vplivala na naše narodno gospodarstvo. Koristi so na dlani in tega se zavedamo vsi!

Po našem mnenju bi bila potrebna tu državna odpomoč predvsem v tem, da se odstranijo vse izvozne ovire v tujino. S sklenitvijo **trgovskih ugovorov, z zmanjšanjem carine, z ureditvijo deviznega prometa, s prodajo sadja v zamenjavo** (kompenzacija) in **zlasti z urejeno informativno službo naših konzularnih zastopov**, dalje z odpomočjo Narodne banke trgovcem s sadjem in obstoječim sadjarskim zadrugam, bi se to važno vprašanje gotovo dalo rešiti na primern način. Organizacijo centralne zadruge za izvoz sadja, ki je sicer lepo zamišljena, bi pa bilo odložiti na poznejši čas, ker dvomimo, da bi se v današnjih časih ta prodaja sponesla.

Važnost listja na drevju.

France Magajna.

Pet let je tega, ko je bil sklenil sosed Gašpar, da tiste štiri lepe murvike v Leščevcu precepi. Saj so dobra jabolka murvika in zmeraj jih lahko prodamo, a kaj pomaga, ko je pa ta sorta tako neusmiljeno nerodovitna, da obupa še mrtvec nad njo. Prav krasna so bila ta drevesa, močne, zdrave rasti in Gašpar je dober cepiljač. Če izbere cepiče dobre sorte, mora biti uspeh. Za vremsko pisanico se je bil odločil Gašpar.

Murvika ima navado, da žene gladke, ravne veje, a malo brstja. Ko je Gašpar drevesa precepil, je naredil snažno delo. Vse tisto malenkostno brstje, kar ga je bilo ostalo na vejah, je skrbno odstranil s škarjami. Pa sem mu bil rekel, kō sem to videl: „Zakaj tako, stric?“

„Zato, da ne bo ta divjačina jemala cepičem moči!“ Tako je dejal stric Gašpar, meni se je pa le zdelo, da bo tu nekaj napačno.

Pretekli so tedni in Gašpar se je radoval. Vsi cepiči so se prijeli in poganjali, da je bilo zares veselje. Pa tudi speča očesa po vejah so se predramila in začela poganjati vodene poganjke, da je bilo lepo videti. Ta pojav pa je Gašpar gledal z nemilimi očmi. „Sam zlodi je obudil to divjačino,“ je menil Gašpar, „da bo zdaj odjedala živež cepičem.“ Gašpar je prinesel lestvo in se skobacal na ogrožena drevesa. Všč, všč, so pele škarje in padali so zeleneči vodeni poganjki na tla, da bi lahko z njimi nakrmil pol bataljona kozličev. „Ne bo dobro to, stric,“ sem mu dejal. Saj sva soseda in zlih občutkov ni med nama. „Kaj boš ti, poba, mene učil,“ je rentočil Gašpar,

„še za vinsko trto je dobro, če jo rešimo poganjkov na deblu.“ Gašpar je opravil delo temeljito.

Naslednje leto so drevesa zopet ozelenela in zopet so se prikazali vodeni poganjki po deblih in vejah. Gašpar je vztrajen mož in se jih ni prestrašil. Škarje so pele smrtno pesem, kot prejšnje leto.

In šele tretje leto so se začeli cepiči sušiti. Najprej se je posušila ta veja, potem ona; najprej to drevo, potem ono. Četrto leto ste že videli Gašparja v Leščevcu s sekiro in žago in rovnico. Podiral je štiri krasne jablane, ki so se bile posušile bogve zakaj. Štiri krasne jablane, ki bi bile lahko vredne tisočake...

Oj, list, zeleni list, ti najčudovitejša tvornica v prirodi — kako da te noče človek razumeti?

Ni dobro drevesu, ko mu požagamo veje; to je zanj huda nesreča. Kako lepo je bilo v ravnovesju prej: toliko zelenja, toliko korenin — eno je dopolnjevalo drugo. Potrebe obeh so se medsebojno krile in vse je bilo prav. Pa splezamo neki dan z žago v vrh in mahoma je tu babilonska zmeda in razdejanje. Tam, kjer je bilo doslej za voz zelenja, je zdaj kvečjemu par desetih cepičev in listje teh naj nadomesti vse ono, kar smo odžagali. Potreba drevesa po zelenju je tako velika, da mora, če ji hoče vsaj deloma zadostiti, oživeti vsa speča očesa za lubadjo in pognati nešteto vodenih poganjkov. In mora se ugonobiti drevo, če mi v svoji nevednosti te poganjke odstranjujemo sproti, kakor se prikažejo.

(Dalje prih.)

Ameriški kapar „San José“.

Ta najnevarnejši škodljivec sadnega drevja, ki ga znanstveno imenujejo „*aspidiotus perniciosus*“ in katerega smo že v 10. številki letošnjega „Kmetovalca“ omenili zaradi izvoza svežega sadja v Francijo, ker morajo namreč vsi izvozniki sadja imeti potrjeno, da je pošiljka prosta tega škodljivca, pripominjamo, da se je pojavil ta kapar tudi že na Madžarskem v drevesnicah v okolici Szegedina. Avstrijsko društvo za varstvo živali ga je po svojih strokovnjakih našlo tudi po Avstriji po nekaterih vrtovih. Pojavil se je posebno na mlajših nasadih v drevesnicah. Podoben je precej **ostrigastemu kaparju**, ki ga je od tega razlikovati le potom povečevalnega stekla. Energičnemu zatiranju je pripisovati, da se v Avstriji ta škodljivec ni pojavil v večji meri. Baje so mu tudi v Ameriki precej kos, kjer ga uspešno zatirajo z raznimi sredstvi in ne povzroča več tako velike škode. Potrebno je tudi pri nas, da pazimo v večji meri na tega škodljivca, ako se ni morebiti že kje pojavil.

—f—

Paradižniki.

Josip Štrekelj.

Prvotna domovina paradižnikov je Amerika. V južnih krajih goje to koristno rastlino že davno, pri nas se je razširila šele v povojnem času, da imamo v glavni sezoni tega pridelka dovolj za domačo potrebo. Južne pokrajine nas zalagajo samo še v zgodnjem poletju, ko pri nas dotlej še ne zore.

Paradižnikov je mnogo sort, ki so po obliki, barvi in debelosti plodov različne. Pri nas se sponašajo zlasti gladki okrogli sorti Alice Roosevelt

in Lukulus ter grozdnati, slivam podobni kralj Humbert.

Vzgoja paradižnikov je kaj lahka. Sejemo jih v drugi polovici februarja do začetka marca v zabojčke in jih držimo na toplem. Še boljše vzgajališče je topla greda. Setev naj ne bo pregosta, da se rastlinice ne pretegnejo. Take niso prida. Ob primernem zračenju jih pikiramo, ko dorastejo na en do dva lista v razdalji 6—10 cm, ali pa jih posadimo posamič v cvetlične lončke. S tem zadobe večjo množino korenin in se tako okrepe, da nemoteno nadaljujejo rast, kadar jih presadimo na stalno mesto. Presajamo jih pa z zemeljsko kepo v prej narejene jamice. Nepikirane, pretegnene in dolge, z maloštevilnim koreninami, da se ne morejo pokonci držati, ko jih presadimo, so v škodo. Zato ne kupuj takih na trgu!

Paradižniki ljubijo dobro pognojeno in globoko obdelano zemljo ter sončno in zavetno lego. Vzgoja na špalir se pri nas ne sponaša, ker je zorenje plodov kasnejše, zato jih gojimo z eno ali z dvema mladikama ob kolih. Posadimo jih po 70 cm narazen v 1 m oddaljenih vrstah. Ko dorastejo 30 cm visoko, postavimo k vsaki posamezni rastlini okoli 1.50 m visok kol, na katerega sproti povezujemo rastlino, kakor dorašča. Ker pa odganja paradižnik razen glavnih odganjkov, ki se razdvajajo, ob vsakem cvetu še zalistnike, je treba te odstranjevati. Od glavnih poganjkov pa vzgajamo kvišku na vsaki rastlini po enega ali dva, vse druge pa odrežemo. Ko se poletje nagiblje h koncu in ni več upanja, da bi iz poznih vrhnjih cvetov plodovi dorastli in dozoreli, prikrašamo tudi vrh, da dovaja rastlina hrano samo še nižje visečim plodom in s tem pospešuje njihovo rast in zorenje. Veliko napako pa delajo tisti, ki odtrgavajo na paradižnikih listje, meneč v krivi zmoti, da pospešujejo rodnost in zorenje. Brez listov, ki so tako važni, kakor korenine, je pridelek manjši in slabši. To opazujemo na sadnem drevju in na vinski trti, kjer zlasti z brozgo bakrene galice varujemo listje pred boleznimi.

Paradižnike napadajo razne bolezni. Pri nas sta najbolj nevarni peronospora in črni palež. Odvrčamo jih s škropljenjem 1—2% bordoške mešanice. To pa moramo opraviti pred nastopom bolezni.

Proti slani so paradižniki tako občutljivi, kakor buče, da na mah vsahnejo in plodovi segnijo. Čim to slutimo, porežemo pri tleh stebela s še nedozorelim plodovi ter jih obesimo v hišni veži ali v kuhinji. Tako viseči polagoma dozorevajo, da jih ima gospodinja za rabo do Božiča. Odtrgani zeleni plodovi in vloženi v mrzlo gredo pod šipe ali kje v stanovanju, dozore prisilno tudi nekateri, ali večina teh predčasno segnijo.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 23. Na vrtu mi dela krt precejšnjo škodo, ker pri mladih sadikah izpodkopava rove. Dokazano je tudi, da mi je krt pojedel vso setev semena kapucinčkov. Ali je kakšno sredstvo proti krtu? Slišal sem o nekakih zelio-zrnih; ali imajo isti res učinek? (I. V. v T.)

Odgovor: Res je, da dela krt včasih pri mladih sadikah precejšnjo škodo, ker jih z napravo rovov in krtišč podkoplje ali prevrne. Da bi pa krt požrl setev kapucinčkov, ne drži, ker sta krt kakortudi rovk (špičmiš) izrazita žužkojedca, vsled tega tudi izredno koristni živali pod zemljo. Krte lovijo vrtnarji le tedaj, ako se preveč zaredijo, in sicer s pastmi. (Glej

inserterni del „Kmetovalca“!) Na vrtu imate najbrže tudi navadne miši, mogoče celo voluharja, ki dela precej slične rove kakor krt. V tem primeru Vas opozarjamo na 22. vprašanje v 10. številki letošnjega „Kmetovalca“ na strani 123. Mišim pa nadaljavajte na vrtu zelio-zrnje, in sicer po nekaj zrn v rove. Navedeno dobite pri Kmetijski družbi.

Fr. K.

Vprašanje 24. Na mojem vrtu se je silno razmnožil po potih plevel. Prosim pojasnila, kako ga uspešno zatrem? (V. M. v K.)

Odgovor: Plevel na vrtnih poteh zamoremo uspešno zatreti edino na ta način, da jih spomladi izkoplujemo in z debelejším kamenjem obložimo, na katero posujemo leš (pepel od premoga) vsaj par prstov na debelo, na vrh pa potrosimo pesek. Navadne poti pa večkrat temeljito očistimo in sploh jih dobro oskrbujemo. Nekatera sredstva za zatiranje plevela, kakor jedka umetna gnojila, n. pr. apneni dušik, pa tudi zdrobljeno železno galico itd., trosijo mnogi z večjim ali manjšim uspehom, ko so plevelne rastline še mlade in mokre.

Fr. K.

Vprašanje 25. Kako zatrem uspešno bramorja na vrtu, ki mi dela veliko škodo? A. C. v Š.)

Odgovor: Bramor se na vrtu včasih silno razmnoži, da ga je težko zatreti. Samica zleže namreč meseca junija od 200 do 300 kakor proso debelih jajčec, iz katerih izlezajo mladi bramorčki, ki ostanejo skupaj v gnezdu. Šele proti jeseni se razlezejo ter prezimijo globoko v zemlji. Spomladi se dvakrat preleve in potem šele popolnoma dorastejo. Uspešnega sredstva za zatiranje bramorja nimamo. Najbolje je, da poiščemo gnezda v poletnem času, ki jih uničimo. Kjer začno rastline v gotovem okrožju veneti, tamkaj so navadno bramorjeva gnezda. Z lopato dvignemo zemljo in zalego uničimo. Na vrtovih zagrebajo nekateri v zemljo lonce, da je rob lonca nekoliko nižji nego površina zemlje. Med lonce postavijo palčice in ko zvečer izlezajo bramorji, ne morejo preko loncev in popadajo vanje. Sploh je pa dobro v jeseni vrtove globoko preštihati in na posameznih mestih zagrebsti kupe konjskega gnoja. V te se naselijo bramorji, ki se potem lahko uničijo spomladi, preden se razlezejo.

Fr. K.

Vprašanje 26. Sosed namerava zasaditi komaj dobro pedenj od mojega zelnika sadike gozdnih rastlin. Ali je to dovoljeno? (V. K. v Č.)

Odgovor: Slično vprašanje smo obravnavali že v 10. številki „Kmetovalca“ med „Gozdarstvom“ na strani 127.

Fr. K.

Vprašanje 27. Pošiljam Vam nekaj hroščev, ki se nahajajo v topli gredi, kjer mi vso zemljo prerijejo. Lansko leto jih ni bilo. Kako zatrem hrošča „mimico“ na domačem vrtu? (I. K. v F.)

Odgovor: Hrošč „mimica“ se večkrat pojavi na vrtovih in dela precejšnjo škodo na raznem cvetju, n. pr. na sadnem drevju, vrtnicah in drugih rastlinah, kjer obžre vse pršnike, pa tudi cvetne liste. S tem napravlja škodo, da se ne morejo razviti plodovi. Najenostavnejši in edini način zatiranja tega hrošča je, da ga pobiramo, kjerkoli ga najdemo, in uničimo.

Fr. K.

Razno.

Dobra sadna letina na Štajerskem. Iz okolice Graza so koncem prošlega meseca odpotovali večji sadni producenti in trgovci na Dunaj, kjer so se prijavili pri merodajnih činiteljih in v parlamentu samemu. Napotila jih je k temu dobro obetajoča sadna letina. Gre predvsem za tem, da se podvzamejo koraki za izvoz sadja na Češko, v Nemčijo, na Poljsko in drugam, saj se pričakuje okoli 20.000 vagonov pridelka. Prosil so vlado, da ukrene že sedaj vse korake, da se omogoči čim prejšnji in čim večji izvoz, posebno kar se tiče priskrbe deviz, zadostnih vagonov, znižanja tarif itd. — Vsega posnemanja vredno!

Kredit za izvoz sadja in zelenjave na Madžarskem. Ogrski poljedelski izvozni institut je že sedaj poskrbel pri Centralnemu denarnemu institutu za primeren kredit za financiranje sadnega in zelenjadnega izvoza. Denarni zavodi imajo posebno navodilo, kako naj se ti krediti delijo.

Komisija za nadzorstvo nad izvozom sadja. Z odlokom ministra za trgovino in industrijo se je ustanovila centralna komisija za nadzorstvo nad izvozom sadja. Predsednik komisije je Momčilo Bojić, načelnik ministrstva za trgovino in industrijo. Komisija je pričela delovati že v drugi polovici maja. Njeni prostori se nahajajo v trgovinskem ministrstvu.

VINARSTVO IN KLETARSTVO

Vinogradniki v Ptuj.

VI. redni letni občni zbor Vinarskega društva za Dravsko banovino v Mariboru, IV. vinarski kongres in II. banovinska vinska razstava z vinskim sejmom pod pokroviteljstvom gospoda bana dr. Drago Marušiča so se vršili dne 7., 8., 9. in 10. maja 1932. točno po programu v Ptuj.

Dne 7. maja 1932. ob 14. uri so se zbrali v Društvenem domu vinarski strokovnjaki, skupno s praktičnimi vinogradniki in vinskimi trgovci, da ocenijo 398 vinskih vzorcev, sektov, destilatov, brezalkoholnih grozdnih in sadnih sokov, ki so jih dali vinogradniki iz Dravske banovine za II. banovinsko vinsko razstavo in sejm na razpolago. Ocenjo vin in drugih proizvodov vinske trte so s požrtvovalnostjo vestno in nepristransko, ne da bi znali za lastnika vina itd., izvršil sledeči gg.: Josip Koncilja, Anton Šega, Franc Mohorič, Ivan Steudte, Ferdo Ernst, Jože Berlič, ing. Franc Lukman, Franc Kafol, Franc Gombač, Klotar Bouvier, Jakob Žnidarič, Janko Šumenjak, Joško Glaser, Franc Vojsk, dr. Gerhard Pfrimer, Julij Pfrimer, Alojz Schicker, Josip Blažević, dr. A. Brodar, Ivo Bregant, Karl Korath, Josip Ilijaž in Janez Zemljč.

Med 17. in 18. uro istega dne je bil ogled moderno urejenih vinskih kleti tvrdke Josip Ornič v Ptuj. Videli smo podjetje, kateremu glede praktične ureditve, t. j. racionalizacije obrata, snage itd. menda ni para v državi. Po ogledu obširnega podjetja, ki sloni vseskozi na električnem pogonu, smo ob zakuski imeli priliko prepričati se o izborni kakovosti posebno belega burgundca in muškata silvanca lanskega leta, ki pa je zadnji z uporabo „Seitz E K filtra“ polnjen že v steklenice.

Istega dne ob 19. uri se je vršila v Narodnem domu v Ptuj seja glavnega odbora in VI. občni zbor Vinarskega društva. Obravnavam so prisostvovali gg.: profesor Božidar Dj. Ranković, načelnik kmetijskega ministrstva, ing. Josip Zidanšek, načelnik kmetijskega oddelka kr. banske uprave v Ljubljani, ing. Rado Lah, ravnatelj Kmetijske družbe v Ljubljani in mnogo drugih.

Dne 8. maja 1932. ob 9. uri je otvoril v dvorani Narodnega doma v Ptuj predsednik Vinarskega društva, narodni poslanec Lovro Petovar IV. vinarski kongres, ki so mu prisostvovali poleg že prej omenjenih uradnih zastopnikov še gg.: dr. Bratina, sreski načelnik, narodni poslanec A. Krejči, župan Jerše, zastopnika zbornice za TOI Senčar in Zdravec kakortudi profesor ing. Šerman, ki je vodil

ekskurzijo agronomov kmetijske fakultete iz Zagreba. Predsednik je podal splošno sliko vinogradništva v Dravski banovini, ing. F. Lukman pa je namesto obolevalega ing. I. Zupaniča referiral o trsnem izboru za Dravsko banovino.

Že na predvečer na občnem zboru se je temeljito razpravljalo o vseh aktualnih vprašanjih, ki se tičejo našega vinogradništva, vinskega gospodarstva in prometa z vinom. Na podlagi predlogov vinarskih podružnic in teh razprav je poseben, na občnem zboru izbran redakcijski odbor, sestavljen sklenjeno resolucijo, ki jo je IV. vinarski kongres soglasno sprejel in se glasi:

„1. Vinogradi spadajo samo na izrazito vinogradne lege; ukrene naj se torej vse potrebno, da se vinogradniška površina zmanjša.

Zaenkrat smatramo kot najpotrebnejše zakonito določitev, da je na ravninah in drugih za vinogradništvo neprimeren legah opustiti vsako prenavljanje vinogradov, popolnoma prepovedana pa naj bo naprava novih nasadov v nizkih legah.

2. Zakon o vinu in pravilnik k temu zakonu naj se najstrožje izvajata v vsakem pogledu.

3. Država kakor banovina naj pospešujeta v največji meri produktivno vinarsko združništvo. Le skupna zadruga predelava grozdja, in prodajanje na ta način od negovanih vin enotnega tipa, more rešiti malega in srednjega vinogradnika.

Ker se pa take produktivne zadruge morejo ustanoviti zaradi velikih investicijskih stroškov le z javnimi podporami, se naj v to svrhu v državni kakortudi banovinski proračun vnesejo primerni zneski.

S sredstvi, ki bodo na razpolago, naj se vsako leto razpolaga tako, da more zadruga za zadrugo takoj pričeti z delom.

4. Zakon o pobijanju draginje, odnosno tozadevne odredbe naj se tudi pri vinu strogo izvajajo, da ne bo prevelike razlike med ceno, po kateri vinogradnik vino prodaja in med ceno, ki jo mora plačati konsument v točilnici.

5. Pri vseh trgovinskih pogajanjih z inozemstvom naj se gleda na to, da se dosežejo čim večje ugodnosti za izvoz našega namiznega grozdja in vina v inozemstvo.

Skuša naj se doseči o priliki trgovinskih pogajanj z v poštevprihajajočimi državami, da dovolijo uvozu našega vina odnosno namiznega grozdja čim večje kontingentne ali pa čim nižje uvozne carine, odnosno drugačne ugodnosti.

6. Ukine naj se vsaka carina na galico, žveplo in sploh na vsa sredstva za pokončevanje trsnih škodljivcev.

7. Nad celotno produkcijo in prometom trsnih cepčenk naj se vrši najstrožja kontrola.

8. V omiljenje hude vinarske krize naj se nakup vina za zmeren konsum v vojski tudi nadalje vrši.

9. Kriza v vinorodnih krajih naj se skuša vsaj deloma omiliti s tem, da se gradijo iz javnih sredstev v teh krajih itak prepotrebne ceste.

10. Produkcija takozvanih brezalkoholnih pijač, v katerih ni trohice naravnega, niti sadnega, niti grozdnega soka, naj se zakonito prepove. Ako to ne bi bilo mogoče, naj se nanje naloži trošarina odnosno taksa in to najmanj v isti višini, kakor na alkoholne pijače.

11. Dolgoročni krediti iz javnih sredstev za nove investicije in odplačila starih investicij naj se dovoljujejo vinogradnikom, ki so se zadolžili v času slabe valute, odplačujejo pa jih danes v dobri valuti.

Isto ugodnost naj se dovoljuje tudi onim vinogradnikom, ki so obubožali brez lastne krivde.

12. Privilegirana agrarna banka naj dovoljuje dovolj kredita našim združnim zvezam, da bodo mogle dajati v zadostni meri denarna sredstva našim podeželskim zadrugam, da bi se s tem kmetom-vinogradnikom omogočilo dviganje vlog in na-

jetje cenejših posojil za umno vzdrževanje kmetijskega gospodarstva.

13. Vinsko odelenje Privilegirane izvozne družbe v Beogradu naj dobi popolno samostojnost v svoji organizaciji.

14. Zniža naj se pristojbina za cementiranje posode od 10 na 5 para pri litru.

15. Trsni izbor za Dravsko banovino, kakor ga je določila anketa strokovnjakov, se sprejme in priporoča oblastem v izvajanje.

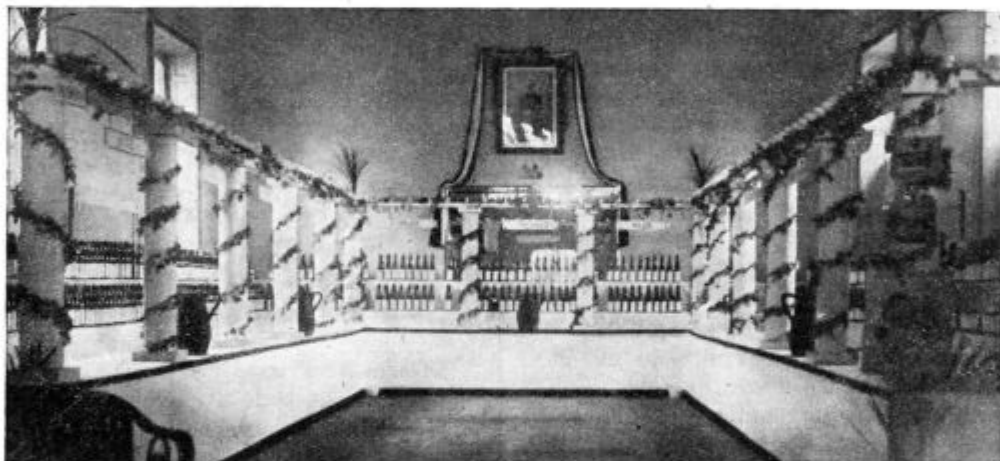
16. Kr. vlado prosimo, da pri vseh bodočih trgovinskih pogajanjih v inozemstvu zaščiti nazive naših kakovostnih vin glede njih izvora, da se ne bo več dogajalo, da prodajajo brezvestni spekulanti tuja, često manj vredna vina kot naša, n. pr. pod imenom ljutomerčan, pekrčan itd."

Po vinarskem kongresu dne 8. maja 1932. ob 11. uri je v Društvenem domu na vinski razstavi predsednik Vinarske podružnice v Ptuj, g. Ljudevit Sagadin, izpregovoril pozdravne besede, za njim pa je predsednik Vinarskega društva, g. Lovro Petovar, pozdravil predvsem zastopnika gospoda bana dr. Drago Marušiča, ki je blagovolil prevzeti pokroviteljstvo nad vinsko razstavo, je pa bil službeno zadržan, da bi osebno razstavo otvoril, g. ing. Josipa Zidanška, načelnika kmetijskega oddelka kr. banske

Po otvoritvi razstave so oficialni zastopniki po navodilu aranžerja razstave, sreskega kmet. referenta Josipa Županca, pokusili nekatera vina iz posameznih vinskih okolišev vse banovine in si ogledali tudi razne razstavljene vinogradniške in kletarske potrebščine tvrdk dvornega dobavitelja Petra Miovića in Josipa Videmška (Kovina), Maribor, Tvornice za dušik, Ruše, Ivana Štrumbergerja, Gradišče, J. V. Porebaja, St. Horvata, Franca Vogela, Milko Senčarja in Antona Brenčiča, Ptuj in Ivana Cagariča, Zagreb.

Istočasno z vinsko razstavo so se vršili poučni izleti v vinorodne Haloze, in sicer:

V nedeljo popoldne so odpeljali izpred Društvenega doma avtobusi na Veliki Okič v Srednje Haloze, kjer so bili gostje ljubeznivo sprejeti od domačinov pod krovom g. Žeraka. Župnik od Sv. Barbare, g. Vogrin, ki je prišel na Okič, je goste povabil na obisk k Sv. Barbari in jim tam gostoljubno postregel. Nad 60 oseb se je udeležilo izleta; med njimi smo videli narodnega poslanca g. Lovra Petovarja, mariborskega župana g. dr. Lipolda, odposlanca kmetijskega ministra načelnika g. Rankovića, višjega kmetijskega svetnika g. Trampuža, sreskega načelnika g. dr. Bratino, univ. profesorja dr. Šermana s številnimi slušatelji agronomi in še mnogo drugih, ki se na



Slika 26. II. banovinska vinska razstava v Ptuj.

uprave in vse ostale že prej pri kongresu navedne oficialne zastopnike. Načelnik ing. Zidanšek nam je prečital sledeče pismo gospoda bana:

„Gospod predsednik! Uradno zadržan, obžalujem, da se današnje razstave ne morem osebno udeležiti, dasi bi kot pokrovitelj iste, to iskreno želel. Pooblaščam pa načelnika kmetijskega oddelka, g. ing. Josipa Zidanška, da me pri otvoritvi razstave zastopa. — Ptujski srez je znan po vzornem sadjarstvu in vinogradništvu, znan pa je tudi po agilnosti svojih predstavnikov. Zaradi tega je bila posrečena misel, napraviti tukaj veliko razstavo za vso banovino. Kupci imajo priliko poskusiti vzorce iz večjega okoliša. Pridelovanje in nega vina sta v srezu na visoki stopinji. Treba pa je iskati pota in načine, kako bi se uredilo razpečevanje vinskega pridelka. Ravno temu zadnjemu je treba posvetiti največjo pažnjo. S svoje strani bom vedno pripravljen vsak tak pokret podpirati. — Želim, da bi današnja lepa razstava pokazala ne samo sedanji napredek vinogradništva in kletarstva, ampak naj bo tudi živo bodrilo za nadaljnje smotreno delo za dobrobit kmetskega stanu, ki je stebler naše države! Ban: Marušič I. r.

Po dodatnih lastnih vzpodbujevalnih na naše vinogradništvo se nanašajočih besedah, je zastopnik bana proglasil II. banovinsko vinsko razstavo, združeno z vinskim sejmom, kot otvorjeno.

lepi razgledni točki na Okiču niso mogli dovolj načuditi prirodni krasoti Haloz. Z najlepšim vtisom in spominom so se vračali nazaj v Ptuj. — V ponedeljek pa so šli izletniki na Ptujsko goro in preko Dravinje v Gorenje Haloze, kjer so po večurnem hodu imeli priliko, ogledati si Gornje Haloze in na najlepši razgledni točki pri Sv. Janžu občudovati krasoto narave. Nebo je bilo jasno in narava vsa odeta v lepo zelenje in cvetje. Upravitelj Štajerske hranilnice, g. Koncilijs, je postregel z okrepčilom in rajsko kapljico vinogradov Sv. Janža. Kar šotore bi postavili in ostali tam, če bi ne imeli še dolžnosti, da si ogledajo kletarstvo v Podlehniku. Gostoljubno postreženi so videli pravo in dobro urejeno kletarstvo in drugo kmetijsko gospodarstvo, zlasti pa lepe vinograde in dobro rejeno živino pincgavske pasme.

Vodja izletov, g. Sagadin, se je iskreno zahvalil upravi veleposestva Štajerske hranilnice za gostoljuben sprejem, ob zaključku izleta v Ptuj pa vsem izletnikom, ki so se potrudili v ta lepi del Gornjih Haloz, da ponesejo lepe spomine domov v svoje kraje.

Vsem, ki so materielno, moralično ali fizično pripomogli navedenim prireditvam do uspeha, izreka Vinarsko društvo, skupno z vinarsko podružnico v Ptuj, prav iskreno zahvalo.

— k.

Kvalifikacija dela v vinogradu.

Vekoslav Štampar.

Pokaži kaj znaš in povedal ti bom, kako boš plačan. Tako pravi praktični Američan. In prav je tako. To načelo je osvojil celo nadboljševik in diktator sovjetske Rusije — Stalin —, ki sugerira svojo voljo polovici Azije in polovici Evrope. A mi smo kratkovidni, ali boljše rečeno nepraktični in hočemo napraviti iz konjskega hlapca, čevljarskega in dimnikarskega pomočnika itd. kar čez noč kvalificiranega viničarja, in sicer na podlagi neke uredbe o viničarskem redu, ki jo je bivša oblastna skupščina mariborske oblasti sklenila na svoji XV. seji z dne 20. julija 1928. zasedanja 1927/28.

Pri nas namreč lahko postane viničar vsak, ki vsled svoje nesposobnosti drugod ne more dobiti stalnega zaposlenja. Treba mu je iti samo k županu domovinske občine, ali občine svojega bivališča, kjer izjavi, da je delal toliko in toliko let v vinogradu, in izda se mu brez nadaljnega viničarskega knjižica kot nekak dokument strokovne usposobljenosti. Izgleda torej, kakor da bi dokument sam usposobil človeka za natančno strokovno delo. Jasno je, da tako postopanje ne more biti v prid našemu vinogradništvu, niti vinogradnemu delavcu, ali če že hočemo reči viničarskemu stanu samemu. Vodilo bi me predaleč, da bi našteval vse kvarne posledice in posamezne primere, ko je vinogradnik moral trpeti škodo vsled te uredbe. Koliko nepotrebnih tožb med viničarji in vinogradniki se je ravno v tem času izcimilo, vedo povedati sodniki in odvetniki. Skoro v vsakem primeru je nosil stroške postopanja vinogradnik, četudi je bila krivda čestokrat na viničarjevi strani. V praksi pač velja načelo, da plača stroške tisti, ki kaj poseduje. Viničar bi sicer moral, pa navadno ne jamči za svoje **strokovno** delo in sploh za nobeno škodo na vinogradnikovem posestvu, ako ravno bi bilo to nujno potrebno. Oni viničar, ki jamčiti ne more, naj bi ne nosil naziva viničar, ampak le naziv vinogradniškega delavca.

Uredba potemtakem z gospodarskega, posebno pa s tehničnega stališča ni umestna. Pa tudi z moralnega in vzgojnega stališča ni izpolnila nad, ker je viničarje vse prej diskvalificirala, nego usposobila za strogo strokovno delo. Slišal sem govoriti že večkrat kakega viničarja: „Ne bojim se gospodarja, saj me ščiti viničarski zakon, za škodo pa me držati ne morejo, ker mi nimajo kaj vzeti.“ Kje je viničarska strokovna organizacija, da bi take duševne reveže poučila? In ali bi sploh kaj ukrenila proti njim?

Viničarska uredba je in bo ostala najbrže posebnost bivše mariborske oblasti. Če bi bila kaj vredna, kopirale bi jo druge vinorodne pokrajine. Ali pa se morda vinogradi pri nas boljše obdelujejo? O ne, marveč ravno nasprotno. Le pogledimo n. pr. v sosednjo Savsko banovino, srez čakovski, kako se neguje vinska trta, pri nas pa se goji plevel v vinogradu.

Krivo bi me razumel, kdor bi iz teh vrstic sklepal, da sem nasprotnik ročnega delavca. Sem slej ko prej za to, da se pošteno delo tudi pošteno plača. Vendar naj nam tega ne predpisuje šablonska uredba. Pri plačevanju delavca naj služi kot merilo kvalifikacija dela in čut pravičnosti. Če je glede pro-

daje kmetijskih pridelkov konkurenca svobodna, naj bo svobodna tudi glede načina obdelovanja. Znan mi je namreč nek smel viničarski organizator, ki se je povselp do trditve, češ, da vinogradnik pri svoji viničariji ne sme imeti najemnika, ampak samo pravega viničarja v zmislu neke uredbe. Dotičnemu organizatorju bi bilo treba izposlovati vozno karto v Ameriko, kjer bi ga poučili o kvalifikaciji dela in diferenciaciji ročnih delavcev.

Iz gornjega sledi, da je viničarska uredba mrtvorjeno dete in naj se rajše ukine. Namesto nje naj stopi kvalifikacija dela, kajti le v smotrnem, strokovnem delu poleg racionalne potrošnje zemeljskih dobrin in omejitve ljudskih potreb je izhod iz današnje težke gospodarske krize. V pogledu dela pa posnemajmo Američane in ne bo nam žal.

Prosim vse gg. kolege, zlasti tiste, ki se udeležujejo v široki praksi in sploh vse vinarske strokovnjake, da se o predmetu izjavijo v tem listu.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 7. Kako se imenuje in kako se zatira škodljivcev, ki leže vodenosvetla jajčeca — kakor kapljice na zelenih delih trte? (F. M. v M.)

Odgovor: Označene vodenosvetle, rosne, do 2 mm velike tvorbe — kakor kapljice, ki se v času bujne rasti spomladi pojavijo na zelenih delih trte, na poganjkih, listih, kabrnkih itd., so **bisernice**. Bisernice sestojijo iz več na plazmi revnih notranjih stanic, ki so obdane s tenko plastjo epidermis stanic. Bisernice se smatra kot lasne izrastke zunanjega staničevja zelenih delov vinske trte; pri nadaljnjem razvoju trsa izginejo. Često zamenjajo bisernice z jajčeci škodljivcev — posebno od grozdnega sukača. Razlikujejo pa se od teh po jako menjajoči se velikosti, po vodenosvetli zunanosti in po rednem vsakoletnem nastopu.

F. V.

Vprašanje 8. Kakšno žveplo je najboljšo proti oidiju? (I. K. L.)

Odgovor: Preizkušeno in najzanesljivejše sredstvo proti oidiju je **žveplo, ki je dvakrat rafinirano (očiščeno), najdrobneje zmleto in ventilirano (presejano)**. Tako žveplo je bolj svetlorumenkaste barve in naj ima drobnost 85 do 90 šanslovih stopinj (⁰ Chancel), nikoli pa ne izpod 70⁰ Ch. V prometu pa se dobi največ žvepleno moko s samo 30—40⁰ Ch in pa še manjvredni žveplov cvet (sublimirano žveplo). Seveda sta obe vrsti mnogo cenejši. Sublimirano žveplo ni priporočljivo, ker so njega posamezni delci okrogli ter debelejši in se ne oprijemajo zadostno trsnih organov, kakor delci tanko zmletga žvepla, ki so drobnejši in robkasti in se trsnih organov mnogo lažje oprijemajo. — Kakor povsod drugod, velja tudi tukaj načelo: Ne kupuj najcenejšega, temveč najboljšo blago, pa četudi je nekoliko dražje.

F. V.

Poročila o stanju vinogradov.

Svečina, dne 10. 3. 1932. Preteklo leto 1931. ni bilo za našo okolico ravno srečno. Obiskala nas je 1. junija 1931. v občinah Plač in Vrtiče huda toča in na to še ob koncu julija skoraj na istem mestu, pa tudi v Gornji Slatini in Svečini, kjer je prav občutno poklestila. V ostalih krajih, katerim je toča prizanesla, je pa bila vinska letina po dobrini in količini dobra. Glivične trtne bolezni in živalski škodljivci so le malo nastopili, da je bila obramba trt zoper iste lahka. S trgatvijo smo začeli okoli sv. Terezije in še pozneje, kar je kakovost vina prav znatno izboljšalo. Sortirani mošči: burgundec, traminec, renski rizling, so imeli 20—23%, laški rizling, silvanec, rulandec 19—22%, žlahtnina 17—18%, portugalka in frankinja 16—18% sladkorja po klosterneuburški tehtnici. Prodaja

vina je, kakor povsod, tudi pri nas slaba; posebno za slaba mešana vina ni kupcev in je kriza občutna. Nekaj več se proda boljšega sortiranega vina po ceni 4—5 Din za 1. Cene za ostala sortirana vina v večji kupčiji so tudi še od 3—4 Din in srednje blago se proda po okrog 3 Din za 1. Bližnji sosed, Nemci iz Avstrije, se zanimajo za naša posebno boljša sortirana vina in bi bil izvoz, ozir. prodaja vključ v visoki avstrijski uvozni carini mogoč, toda zadnje avstrijske in jugoslovanske odredbe v denarnem prometu popolnoma onemogočajo vsako prodajo vina v Avstrijo. Dosedaj ni dala Dunajska „Nationalbank“ nobenega dovoljenja avstrijskim kupcem za izvoz šilingov v svrhu nakupa vina v Jugoslaviji, a bil je še dovoljen in mogoč nakup v malem po privatnem izplačilu, toda to je onemogočila naša Narodna banka s strogo odredbo, da se morajo vršiti vsa plačila izvoženega in uvoženega blaga v Avstrijo edinole potom Narodnih bank obeh držav in tako je s tem zaprla še zadnji tudi mali izvoz vina v Avstrijo, zaradi česar se je moralo Avstrijcem že prodano vino odpovedati. — Želimo, da bi bilo teh kvarnih medsebojnih odnošajev s sosednjo Avstrijo v tem oziru kmalu konec. Zaradi vinske krize gre že potrebna obnova vinogradov le zelo počasi naprej; v nižje vinograde zasajajo kmetje sadna drevesca, ki bodo sčasoma izrinili vinograde v nižjih legah. Ti se bodo skrčili in omejili le na boljše višje lege, ker pridelovanje slabših vin pri teh nizkih cenah v nižjih legah ni več dobičkanosno. — Trs je dosedaj prezimil dobro, očesa so pri rezi bila videti zdrava, a kakor kaže pozna zima, bo še našel sv. Jožef mnogo rezi. Ker je bila številka 2, v vsakem desetletju kislja, nas je strah, da bo tudi letos tako, kar nam zopet utegne prinesiti boljših cen dobremu staremu vinu, novemu pa mogoče še slabših! — Tega pa nas naj obvaruje Bog, v ostalem pa tudi država s tem, da napovedano znižanje vinske trošarine še bolj zniža, kajti le-to bi utegnlo ublažiti vinsko krizo.

Serbinek.

Društvene vesti.

Glavni odbor Vinarskega društva za Dravsko banovino v Mariboru je imel dne 16. aprila 1932. svojo V. sejo. Na sporedu je bil poleg drugih predmetov tudi „Trsni sortiment za Dravsko banovino“. Z ozirom na ta važni predmet, je kr. banska uprava v Ljubljani k seji povabila odlične vinogradnike in vinarske strokovnjake iz vseh vinskih okolišev banovine. Navzoči so bili: Ing. Zidanšek, ing. Zupanič, ing. Lukman, Petovar, Bouvier, Gombač, Bučar, Ambrož, Kuret, Janžekovič, Gornjak, Kafo, Glaser, Šumenjak, Šegula, Flego, Bajuk, ing. Ferlič, Lipovec, Serbinek, Gajšek, Goričan, Stamberger, Zupane, Zmavc, Pečnik, Brumen, Blažević, dr. Lašič, Koncilija, Sagadin in Zabavnik.

Po rešitvi tekočih društvenih zadev, so vzeli izdelavo ing. Zupaniča glede trsnega sortimenta ali izbora trsni vrst v pretres. Ugotovili so na novo vinske okoliše, katerih je 13, in določili za vsak posamezni vinski okoliš po eno glavno in najmanj dve sporedni trsni vrsti, kakor tudi ameriške podlage, ki se jih za širjenje v bodoče priporoča. Pri tem so upoštevali dosedanje izkušnje s posameznimi vrstami v raznih krajih. Sklenili so, da ing. Zupanič na podlagi zbranega materiala in sklepov omenjene seje izdela na eni strani krajši referat za objavo v „Kmetovalcu“, na drugi strani pa pripravi material za izdajo knjige „Izbor trsni vrst za Dravsko banovino“, opremljene s slikami, ki bi jo naj izdalo in med vinogradniki razširilo Vinarsko društvo. Taka knjiga nam je nujno potrebna.

— k.

Razno.

Točenje lastnega pridelka vinogradnikov. Državni svet je nedavno izdal zanimivo razsodbo, ki se nanaša na točenje lastnega pridelka vinogradnikov. Vinogradnik, ki ima stalno bivališče v Mariboru, vinograd na izven Maribora, je zaprosil fi-

nančno direkcijo v Ljubljani, naj mu dovoli točenje lastnega pridelka na svojem domu v Mariboru za 3 mesece v letu, kakor to dovoljujejo točilni predpisi. Finančna direkcija je to prošnjo za Maribor odbila, ker se vinograd nahaja drugje. Tudi pritožba na finančno ministrstvo je bila odbita, zato se je mariborski vinogradnik pritožil na državni svet, ki je o tej pritožbi nedavno razpravljal ter je nato odlok finančnega ministrstva razveljavil iz naslednjih razlogov: Zahtevo točilca za prodajo vina lastnega pridelka za 3 mesece v letu v kraju njegovega stanovanja je odbil finančni minister iz razloga, ker je vinograd točilca izven kraja njegovega stanovanja in se po razpisu G. D. P. Br. 17.796 od 2. maja 1924. ne more vršiti točenje vina izven kraja, kjer je bilo pridelano. Poleg tega se sporni odlok opira na odločbo banske uprave 2934 od 1. 1931., ki vsebuje isto prepoved. — Citirani razpis od 2. maja 1924. pa v nasprotju z navedbami v spornem odloku ne omenja prodajo vina lastnega proizvoda na kraj vinograda, temveč jo razširja tudi na kraj, kjer vinogradnik stalno stanuje. Odločba banske uprave, na katero se sklicuje minister v svojem odloku, ima samo značaj navodila banske uprave njenim podrejenim uradom in ni mogla priti v poštev v tem primeru, ker banska uprava kot splošna upravna oblast ne more odločati o vprašanju, kakor je odobrenje prodaje vina lastnega proizvoda, ki spada v kompetenco finančne uprave. Vrhutega izhaja točilčeva pravica, da prodaja vino lastnega proizvoda v kraju stalnega stanovanja tudi iz čl. 16., točka g v zvezi s čl. 45, točka b pravilnika o gostilnicah, kavarnah in ostalih obratih z alkoholnimi pijačami. Iz navedenih razlogov je državni svet razsodil, da se sporni odlok finančnega ministrstva uniči.

Točilci na debelo in nadomestilo za trošarino. Po zadnji noveli k trošarinskemu zakonu plačujejo nadomestilo za trošarino samo točilci na drobno in točilci iz 4. pripombe k tar. postavki 62. taksne tarife (okrepčevalnice, žganjarne, delikatesne in slaščičarske trgovine). V teku skupščinskih razprav pa je ob prestilizaciji zakonskega načrta v 6. pripombi k paragrafu 2. ostala, gotovo samo pomotoma, določba, da izgube točilno pravico oni točilci na drobno in na debelo, ki ne plačajo nadomestila za trošarino najmanj za 2 dvomesečja. Izvršujoča oblastva so iz te določbe sklepala, da so tudi točilci na debelo dolžni plačevati nadomestilo za trošarino in so v tem zmislu izdala navodila davčnim upravam. Zbornica za TOI v Ljubljani se je zaradi tega obrnila preko pomočnika trgovskega ministra g. Ivana Mohoriča na finančno ministrstvo, da izda o spornem vprašanju avtentično pojasnilo. Zato je finančno ministrstvo poslalo vsem finančnim direkcijam razpis, v katerem ugotavlja, da je paragraf 2., točka II. zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o državni trošarini jasno izraženo, da plačujejo nadomestilo za državno in banovinsko trošarino samo točilci pijač na drobno in točilci iz 4. pripombe tar. post. 62. zakona o taksah. Ker prodajajo točilci na debelo vino in žganje največ točilcem na drobno, ki plačujejo nadomestilo za trošarino, zato točilci na debelo niso dolžni plačevati nadomestila, sicer bi se v nasprotnem primeru od istega vina pobrala trošarina dvakrat. Davčni oddelek finančnega ministrstva je zaradi tega naročil vsem finančnim direkcijam, naj o gornjem tolmačenju obveste vse davčne uprave in organe finančne kontrole, ki se morajo po tem navodilu točno ravnati.

Kaj je „brandy“? Finančno ministrstvo je izdalo pojasnilo, po katerem ni treba plačati nadomestila za državno in banovinsko trošarino onim obratom, ki prodajajo le pivo, rum, likerje in brandy v originalnih zaprtih steklenicah, ker je na te pijače trošarina že plačana pri producentu. Sedaj je finančno ministrstvo izdalo naknadni razpis finančnim direkcijam, v katerem pojasnjuje, kaj je smatrati za brandy. Pod tem nazivom je razumeti cherry-brandy, ki se proizvaja od špirta. Za destilat vina, ki ga nekateri producenti prodajajo kot brandy ali

medicinalni brandy, ta ugodnost ne velja in so organi finančne kontrole dobili navodilo, da strogo pazijo na to, da se v obratih, ki ne plačajo nadomestila, ne prodaja brandy, ki je destilat vina.

Važna pojasnila glede plačevanja nadomestila za trošarino na vino in žganje. Davčni oddelek finančnega ministrstva je razposlal okrožnico finančnim direkcijam glede pobiranja nadomestila za državno in banovinsko trošarino na podlagi zadnje novele k zakonu o državni trošarini. Nekatere davčne uprave in organi finančne kontrole odmerjajo in pobirajo to nadomestilo za državno in banovinsko trošarino tudi od onih trgovcev, ki prodajajo samo pivo, liker, rum in brandy v originalnih zaprtih steklenicah. Druga pripomba čl. 2 zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o državni trošarini jasno določa, da plačajo nadomestilo samo špecerijske in druge trgovine, ki prodajajo vino in žganje v originalnih zaprtih steklenicah. Za žganje se smatra tudi destilat vina. Državna in banovinska trošarina na pivo, liker, rum in brandy je plačana že pri produkciji odnosno preden pride blago v promet, zato se na te trošarinske predmete ne more ponovno pobirati nadomestilo za državno in banovinsko trošarino v obliki takse, kakor je določena v noveli k zakonu o državni trošarini. Davčni oddelek finančnega ministrstva je glede na to odredil finančnim direkcijam, naj obveste vse davčne uprave in organe finančne kontrole na svojem področju, da se glede tega strogo ravna po zakonu.

Postavitev pomočnika kletarskega nadzornika Dravske banovine v Mariboru. Z odlokom bana Dravske banovine v Ljubljani z dne 21. aprila 1932, I. No. 2932/2, je bil sprejet za banovinskega pomočnika kletarskega nadzornika Dravske banovine s sedežem v Mariboru, gospod Žmavc Andrej, ravnatelj vinarske in sadjarske šole v Mariboru v pok. Imenovanemu se je odredil uradni sedež pri sreskem načelstvu sreza Maribor, levi breg. — O tem se obvešča občinstvo s pripombo, da se je obračati v zadevah, ki se tičejo kontrole vina, v kolikor gre za območje bivše mariborske oblasti, na pomočnika kletarskega nadzornika pri sreskem načelstvu sreza Maribor, levi breg.

Meteorološka opazovanja

Važnejši podatki meteorološke postaje ban. vin. in sadj. šole v Mariboru.

April 1932.

I. **Temperatura** v °C: povprečno 9.7; najvišja 22.0 (30.), najnižja —1.1 (9.); število hladnih dni (minimum pod 0°) 1.

II. **Sončnost:** 169.4 ur, povprečno na dan 5.6 ure, največ dne 26., 12.4 ur.

III. **Oblačnost** (od 0—10): povprečno 5.2; število vedrih dni (povprečno pod 2.0) 8, oblačnih dni (povprečno nad 8.0) 9.

IV. **Padavine** kot voda v mm: 53.2, največ 13.6 (7.); število dni s snegom in z dežjem 1, z dežjem 15, s slano 2.

Šifrar.

ŽIVINOREJA IN MLEKARSTVO

Kako vnovčiti več mlečnih izdelkov.

• Iv. Benko.

Kakor sem že v 4. in 5. številu letošnjega „Kmetovalca“ v člankih z gornjim naslovom obrazložil, imajo mlekarne v svojih rokah mnogo in dokaj uspeš-

nih sredstev za propagando za mlečne izdelke. Vendar so ta prej ali slej izčrpana in propaganda, v kolikor je še potrebna, postane zadeva javnosti, ali pravilneje rečeno, zadeva večjega kroga zanimancev. Oglejmo si torej, katera so sredstva in načini propagande, kadar preide ta na splošnost.

Eno najbolj popularnih in v resnici najbolj „javnih“ sredstev je nedvomno **tisk** in to v vseh mogočih oblikah. Lahko je to navadni časopisni mali oglas ali notica, lahko daljši članek, lahko je s statističnimi in znanstvenimi podatki izpopolnjena razprava, brošurica, knjiga, lepak, letak ali plakat in kakršne so pač vse te skoraj bi lahko rekli neizčrpne oblike tiskovne propagande. Kakor hitro pridemo do propagande v večjem obsegu, so na mestu brošurica in letak oz. plakat. Tudi pri nas imamo že eno tako brošurico, i. s. „Pripravljanje mlečne hrane“, ki jo je izdalo Centralno mlekarско društvo v Ljubljani in stane 3 Din.

Propagiranje večje porabe mleka, potom umetniško izdelanih plakatov, je vpeljeno skoraj že po vseh evropskih državah, kjer so to delo prevzele posebne organizacije, ki uživajo seveda podporo svojih vlad, združenjstva in drugih ustanov. V Nemčiji n. pr. vidimo prav na vsaki železniški postaji in na vsakem poštnem uradu lepe plakate, ki vzpodbujajo k večji porabi domačega mleka in izdelkov. Upati je, da se bo tudi pri nas v doglednem času posrečilo zbrati sredstva za tak plakat.

Pohvalno moram tudi omeniti, da naše dnevno in stanovsko strokovno časopisje v zadnjem času v vedno večji meri priobčuje članke in notice, ki vzpodbujajo ljudi k večji porabi mleka in mlečnih izdelkov.

Propaganda za večjo porabo mleka pa ni nikoli zgolj trgovska propaganda, ampak ima še globlji, in sicer socialni pomen. Zato pa tudi ne ostaja pri sredstvih običajne trgovske reklame, ampak posega po najučinkovitejšem sredstvu, t. j. **vzgoji konsumentov**, pričenši pri šolski mladini in nadalje pri gospodinjstvem naraščanju, gospodinjstvih in končno pri vseh prebivalcih brez razlike starosti, spola in stanu.

Kaj hočemo s tako vzgojo doseči?

1. Upoznati ljudi s hranilno vrednostjo mleka in mlečnih izdelkov v primeri z drugimi živili in s posebnim ozirom na cene posameznih živil;

2. poučiti občinstvo o zdravstvenih zahtevah, ki jih mora vsako mleko izpolnjevati in o nevarnostih, ki nam prete od nesnažnega mleka;

3. poučiti občinstvo o velikem narodno-gospodarskem pomenu mlekarstva, t. j. čim večje porabe mleka in izdelkov.

Na kakšen način bomo vse to storili, je seveda odvisno od sredstev, ki so nam na razpolago. Mnogo nam bo tudi tukaj pripomogel tisk, ki pa ni več zgolj propagandno, ampak bolj vzgojno usmerjen. Največ pa je nedvomno vredna živa beseda, torej **predavanja**. Pri šolski mladini je to najlažje, ako je učitelj sam pristaš mlečne propagande. (Velja tudi za gospodinjstve in druge šole.) Med šolsko mladino v Nemčiji obstojajo n. pr. posebni „Mlečni klubi“, ki jih bom pri drugi priliki opisal. Ostalo občinstvo nam bo še najlažje dostopno potom raznih organizacij, ki jih je pri nas že več kot dovolj, in te naj bi o priliki raznih sestankov, občnih zborov i. sl. posvetile kako urico tudi mlečni propagandi.

Jako dobrodošlo sredstvo mlečne propagande je tudi **Radio**, ki se ga v resnici v vseh naprednih državah tudi v te svrhe poslužujejo.

Nobena, še tako intenzivna in smotrna propaganda pa ne bo rodila vidnih uspehov, **ako ne bomo istočasno oz. še prej, res vzorno organizirali svoje mlekarniške industrije**, predvsem v tem pravcu, **da bomo nudili konsumentom v resnici le mleko idealne kakovosti ter izdelke najrazličnejših vrst istotako v brezhibni kakovosti in po zmerni ceni**. Kako to izvesti, na tem mestu ni mogoče razpravljati, važno je le, da si zapomnimo, **da je ravno organizacija ključ do uspešne propagande**.

Pa tudi **trgovina** sama ima lahko tu in tam predvsem propagandni namen in pomen; zlasti, kar se tiče pitnega mleka so tukaj možnosti velikanske. Tako n. pr. dobava mleka v šole, kjer ga pije mladina med dopoldanskim odmorom, točilnice mleka na kolodvorih, večjih uradnih poslopih, delavskih kantinah ter ob raznih prireditvah, n. pr. na nogometnih igriščih i. sl.

V tem oziru nam je vzor zlasti Avstrija, kjer obstoja posebna „Schulmilchaktion“, ki je razdelila v l. 1929. 3.697.089 porcij $\frac{1}{4}$ litra, ali 924.272 litrov mleka, v l. 1930. pa že nad 1 milijon litrov.

Uspeh take akcije je trojen:

1. Mladina, ki mnogokrat pred odhodom v šolo nezadostno zajtrkuje, se obvaruje pred hiranjem in je zmožna za toliko intenzivnejše učenje;

2. ustvarja se na ta način nova generacija, ki bo vse drugače in v večji meri cenila mleko, kakor pa sedanja;

3. mlekarstvu se je z uvedbo mleka v šole odprl popolnoma novi vir dohodkov.

To so le nekateri migljaji, ki pa nam dokazujejo, da so možnosti in sredstva mlečne propagande pravzaprav neizčrpne, ako so na razpolago vsaj skromna denarna sredstva. Zato naj bi se vsi, ki so na večji porabi mleka zainteresirani, zedinili, kako dobiti potrebna sredstva, nato pa takoj na delo.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 11. Mojemu dve leti staremu volu so se po vrhu života napravile bule, od katerih se je sedaj ena predrla. Iz nje sem iztisnil do 5 cm dolgega, prst debelega črva. Ker smatram, da te bule volu škodujejo, prosim za navodilo, kako jih naj odpravim. **Kako odpravim pri govedih podkožne ogrce?** (I. M. v Sv. M.).

Odgovor: Od Vas opisane bule so povzročili goveji zolji, ki zaležejo jajčeca na dlako hrbta govedi. Iz jajčec se izležejo ličinke (ogrci), ki zaidejo pod kožo. Nad vsakim ogrcem se napravi kot lešnik velika bula, ki naraste do debelosti golobjega jajca ter se slednjič ognoji in predre. Če iz teh bulic ne iztisnemo ogrcev, zapuste pozneje sami ta prostor, se zabubijo in iz njih se izležejo zolji. — Dokler črv ne izpade, ne moremo odpraviti teh bul. Lahko jih pa namažemo večkrat z jodovo tinkturo, ter jih s tem razkužimo. Za žival pa ni nobene nevarnosti, da bi vsled tega poginila.

Vet. Rebernak.

Razno.

Krava „Beta“ — najboljša molznica. Že v 14. števil. „Kmetovalca“ l. 1930. smo poročali o montafonski kravi „Beta“ iz domače reje graščine Novi Klošter pri Št. Petru v Savinjski dolini, ki je dala letno nad 6000 kg mleka. Zanimivo je, da njena mlečnost navzlic starosti od 13 let še vedno raste. Tako je po otelitvi dne 14. januarja t. l. dala v začetku dneвно 42,9 kg mleka ter tekom štirih mesecev namolzla 4965 kg, to

je skozi 122 dni dnevno po 40 kg mleka. To dejstvo dokazuje, da spada ta krava med prve rekordne živali evropske enobarvne planinske pasme. — Pripominjamo, da se je lastnik te reje, g. Oton Parin, prvi v Jugoslaviji odločil k novemu načinu odprodaje plemenske živine, ki je sicer v tujini že davno vpeljan, namreč k prostovoljni javni dražbi za prodajo določenih živali. Kakor je razvidno iz oglasa na zadnji strani današnje številke „Kmetovalca“, so za to živino določene cene primeroma nizke, če upoštevamo njih kakovost. Saj izkazuje ta čreda montafonskih krav v sedemletnem povprečju letno molžnjo posamezne krave po 4625 litrov, dokaz, da je to najbolj mlečna čreda v deželi.

GOZDARSTVO

Nekaj nasvetov o negovanju gozdov.

Ing. Jože Miklavčič.

1. Tolmačenje potrebnih gozdarskih strokovnih izrazov.

Del gozda, ki se od ostalega razlikuje bodisi po vrsti dreves, bodisi po zaraščenosti, bodisi po obliki, imenujemo sestoje.^{*)} Sestoje je torej skupina gozdnih dreves — naseljena na večji ali manjši ploskvi po zaslugi človeka ali po prirodi — in je neka gospodarska enota, ki služi pridobivanju lesa in drugih gozdnih proizvodov. Sestoje ima lahko samo eno vrsto drevja, tedaj je **čist**, ali pa več vrst, tedaj je **mešan**. Dreveje se v tem sestoji lahko razlikuje po starosti ali dobi ter govorimo o **raznodobnem ali istodobnem sestoji**. Če so drevesa tesno drugo pri drugem, tako da se njihove krošnje med seboj dotikajo, pravimo, da je sestoje **sklenjen** ali strnjen in govorimo o njegovi **sklenjenosti**. Če se veje posameznih krošenj komaj še dotikajo ali pa sploh ne, govorimo o **večji ali manjši zračnosti sestoja**, o **boljši ali slabši sklenjenosti**. Govorimo tudi, da je sklenjenost **popolna** ali pa **pretrgana**. Sestoje je lahko **gosto zaraščen** ali pa **redko**. O **prebiralnem sestoji** govorimo, če so v njem drevesa razne debeline in starosti med seboj pomešana in njihove krošnje v raznih višinah, plasteh ali nadstropjih.

Pri sestoji razlikujemo dalje v zgodnji mladosti **nasad ali kulturo**, pozneje do nekako 25. leta **mladje ali zabran**; dalje **goščavo**, potem **letvenjak ali drogovje**, v katerem je povprečna srednja debelina do največ 20 cm v prsni višini. Letvenjak se razvija dalje v **zrela debila**.

Po vrsti sestoja se razlikuje tudi način, po katerem ga je negovati. Ukrepi glede gospodarjenja so drugačni za čiste ali mešane sestoje, za istodobne ali raznodobne, za gosto ali redko zaraščene. Glede negovanja nas zanimajo predvsem: **nedostatki zanemarjenega gozda**, **smoter negovanja gozda** ter **način negovanja**.

2. Zanemarjeni gozd.

Še vedno so kraji, kjer se lahko reče: „gozd raste samodsebe“, kjer je vsa delavnost človeka samo ta, da gozd izkorišča. To srečno stanje je tam, kjer so se ljudje naselili šele nedavno, kjer je toliko go-

^{*)} Namesto izraza „sestoje“, je tudi v rabi izraz „obsad“. Op. ur.

zdov, da je vrednost lesa v primeri z drugimi vrednotami neznatna. Tudi pri nas so bili nekoč taki časi. In nekaj tiste brezskrbnosti za gozd je ostalo še do današnjih dni.

Ko je z razvojem trgovine in industrije gozd, oziroma njegov proizvod pridobil na vrednosti, so začeli razmišljati, da bi bilo dobro goličave v gozdu zasaditi. O kakem nadaljnjem negovanju pa še ni bilo govora. Gozdni nasad je bil prepuščen samemu sebi, dokler ni dozorel za sečnjo.

Še dolgo potem, ko je zmagalo prepričanje, da se z oskrbovanjem gozda poveča tudi njegova vrednost in njegov dohodek, ko je cena gozdov in njegovih proizvodov občutno narastla, se ni na izboljšanje gozdov dosti storilo. Le suho, polomljeno in v rasti zaostalo mlado drevje so trebili; v nasadih pa plevel, dračje, trnje in drugo. Vsako drugačno poseganje v gozd so smatrali za nedopustno ter so se ga boječe ogibali. Pri tem naziranjju je ostal še danes doberšen del kmetijskih gozdnih posestnikov. Zato ne bo odveč, če opozorimo na posledico zanemarjanja gozda.

Res je, da tudi v takem gozdu dozori za tehnično porabo sposoben les. Toda narava dela prepočasi in preveč razsipno, da bi tak način rasti gozdov bil v današnjih razmerah še dopusten. V zanemarjenem gozdu se naselijo manj vredne vrste lesa; drevje zanikarne rasti, krivo, rogovilasto, vejnato se razraste in ovira žlahten les.

Če je sestoj preveč **enoličen**, so krošnje razvite skoraj v isti plasti, visoko nad zemljo; veter ima prost dohod, tla preveč suši. Zaradi tega tla postanejo težka, nepropustna; seme na takem zemljišču težko kali in tudi sicer prirastek lesa peša.

V pregostem sestoji se krošnje ne morejo pravilno razvijati; trpijo zaradi pomanjkanja svetlobe. Razen tega se tudi korenine ne razvijajo dovolj in med njimi vlada trd boj za hrano v zemlji; preveč jih zajema iz ene skleda, da bi bili vsi siti. Namesto, da med nekaterimi vsaj **poedino** drevo zadovoljno napreduje v debelini in višini, zaostajajo vsa v rasti, ali pa strašno malo priraščajo.

Prepričanje, da mora zadušeno, zatrto in preraščeno drevje ostati čim dalje v gozdu, je zmotno. Zmotna je trditev, da tudi na zatrtem drevju prirašča les. Ravnotako je napačno mišljenje, da gosta zaraščenost pospešuje prirastek drevja v višino. Veščaki - šumarji so stvar temeljito preiskali in dooznali, da je pri oni razdalji posameznih dreves, pri kateri imajo krošnje dovolj prostora ter se komaj še dotikajo med seboj, rast v višino od **zgodnje mladosti dalje najbolj živahna in mnogo prej zaključena** kakor pri zelo gosto zaraščenih sestojih. Pri pravi zaraščenosti je prirastek v debelino in višino jačji in zato tudi dohodek gozda večji.

Pregosto zaraščenemu sestoji pretijo razne nevarnosti. Drevesa so tanka in slabotna; pod vlažnim, težkim snegom se zvijajo, lomijo; ker so krošnje in veje med seboj gosto prepletene, zastane na njih sneg. Često vidimo zaradi tega na velikih ploskvah polomljeno in povaljeno mladje. Niti se ne more razviti lepa krošnja, niti dovolj korenin. Najmanjši vihar lahko napravi občutno škodo. Vse te škode bi se lahko preprečilo s primernimi gozdno-vzgojnimi ukrepi.

Najti je tu in tam sestoje, ki so že 50 let stari in vendar človeška roke vanje še ni negovalno posegla.

Oklevanje in prevelika previdnost — često posledica preslabega poznavanja življenjskih potreb gozda — sta krivi zanemarjanja mladega sestoja. Rajše posegamo za lesom s čisto sečnjo, čeprav bi iz sosednje goščave lahko dobili dovolj lesa.

Izgube, ki se kopičijo zaradi pomanjkljivih gozdno-vzgojnih ukrepov na prirastku lesa, se dajo komaj izraziti v številkah. Marsikatero dozdevno pomanjkanje lesa bi se odstranilo, mnogi čisti sečnji bi se izognili, marsikatera trenutna gospodarska nesreča omilila, če bi z gozdom pravilno postopali. Zadnji čas je, da gozdni posestniki spoznajo smoter in delovanje gozdno-vzgojnih ukrepov in gredo takoj na delo.

(Dalje prih.)

Popravek. V 10. številki na strani 127. je v prvem odstavku v prvi vrsti članka „Kateri gozdni mrčes je lani poškoval gozdove“ pravilno čitati „Tomicus“; v 15. odstavku v drugi vrsti pa besedo „Melolontha“.

ZADRUŽNIŠTVO

Vinska kriza in vinogradniške zadruge.

Dr. Basaj.

Vinska kriza hudo pritiska. More se trditi, da je prišla do te višine, da je za vinogradnike postavljeno vprašanje: biti ali ne biti. Cene že nekaj let padajo in so prišle do take nižine, da vinogradnik absolutno ne more priti na svoj račun. In vendar je vkljub nizkim cenam ogromne množine vina še neprodanega. Kot kupec se namreč ne javlja več izvoznik. Izvoz je zelo zaostal, odkar je še odpravljena izvozna premija.

Prišla je na pomoč država. Iz predpostavke, da je važen vzrok vinske krize preobremenjenost konsuma vina z dajatvami, se je ugodilo zahtevi vinogradnikov ter se odpravila državna in banovinska trošarina, t. j. skupno Din 1.50 od litra. Istočasno se je dovolilo prednosti za direktno prodajo vina od producenta na konsumenta brez posredovanja gostilničarja. Seveda se je pa na drugi strani prodaja vina v gostilnah obremenila s posebno trošarinsko takso ali trošarinskim pavšalom, ki v mnogih primerih prav nič ne zaostaja za bremenom, kakršnega je predstavljala državna in banovinska trošarina.

Pomoč, ki jo predstavlja novela trošarinskega zakona, bo vinogradništvu začasno nekaj pomagala, a trajne pomoči pa ne bo prinesla. Po direktni poti od producenta na konsumenta brez posredovanja gostilničarja tudi v bodoče ne bo šlo mnogo vina. V sedanjem času jih je zelo malo med kmeti ali obrtniki ali uradniki ali nameščenci (da o delavcih niti ne govorimo), v takem blagostanju, da bi si mogli nabaviti in držati v kleti sodček vina. Gostilniški konsum pa je slejkoprej preobremenjen. Kakor smo že omenjali, znaša pavšalna trošarinska taksa za gostilniške obrate v mestih približno toliko, kakor je znašala odpravljena banovinska in državna troša-

rina. Občinske trošarine so ostale neizpremenjene. In te so v velikem številu občin dosti visoke, skoraj redno pa višje nego trošarina na pivo. Tudi so trošarine na vino postale v občinskih proračunih tako znatna in nenadomestljiva postavka, da skoraj ni mogoče resno misliti na njeno znižanje, pa najsi znaša 2 Din ali 1.50 Din ali samo 1 Din od litra. Naposled je gostilniški obrat tudi močno obremenjen z davčnimi dajatvami, kar zopet vpliva na prodajno ceno vina v gostilni. Istotako pa je neizpodbitno dejstvo, da je kupna moč konsumentov vseh poklicev silno opešala.

Za izdatno in trajno pomoč vinogradništvu ostane še vedno nerešeni dve temeljiti vprašanji: kako povečati domači konsum in kako dvigniti izvoz vina. In teh dveh temeljnih vprašanj ne bo nikdar rešil gospodarsko neorganiziran vinogradnik, temveč le močne, dobro organizirane vinogradniške zadrug.

Vzemimo prvo vprašanje: povečanje domačega konsuma. Tu je več činiteljev, s katerimi je treba računati. Poleg cene je zelo važen činitelj tudi kakovost vina. Glede kakovosti pa ne bomo prišli do temeljitega izboljšanja, dokler proizvodnja vina ne vzamejo v roke vinogradniške zadrug. Zadrug, ki se omejuje na to, da za svoje člane vnovčujejo vino, predelavo in kletarjenje pa prepuščajo članom, še ne ustrezajo in ne bodo privedle do rešitve stavljenega vprašanja. Take zadrug ne morejo nuditi dobrih vin in ne morejo nuditi večje množine enotnih tipov. One bi imele pomen le v tem zmislu, da svojim članom nudijo pri vnovčevanju trgovsko pomoč, na kakovost pa prav nič ne vplivajo. Zato moramo stremeti za tako gospodarsko organizacijo vinogradnikov, da bo zadruga od svojih članov prevzemala le grozdje, ga sortirala, prešala po predpisih, kletarila in tako ustvarila enotne tipe v večjih množinah in dosegla najboljše, kar se iz dotičnega grozdja doseči da. To so prave produktivne vinogradniške zadrug. Te zadrug bodo dejansko vplivale na kakovost. Konsumentu je vrniti zaupanje v dobro kakovost in pristnost našega vinskega pridelka. To bodo mogle edino izvesti odločne vinogradniške zadrug.

(Dalje prih.)

GOSPODINJSTVO

O pranju.

R. H.

Kakovost perila govori glasno govorico o zmislu gospodinje za snago in red ter o njenem estetskem pojmovanju. Zato najdemo v vzornih domovih redno veliko skrb in paznjo za čiščenje in ravnanje s perilom. Če govorimo o perilu, mislimo na vse ono blago, ki ga običajno čistimo s pranjem, torej poleg belega, tudi pisano, zraven pa tudi bombažev in lanene tkanine in še voleno tkivo. Umazanost perila je različnega izvora. Pri životnem in posteljnem perilu jo tvori predvsem znoj in kožni prhljaj. Z znojem izločene snovi so beljakovine, maščobe in razne soli, med temi tudi nekatere z jedkim učinkom. Pri drugem perilu in delovni obleki tvorijo umazanost deloma drobci jedi, deloma je posledica prahu in poklicnega dela. Če spravimo od-

loženo perilo, ne da smo je prej presušili, začnejo vlakna tkanine prhniti in se tako blago predčasno raztrga. Tudi postaja blago, ki leži dolgo časa neoprano, čim dalje bolj umazano, kar je posledica razkroja onih snovi, ki umazanost sestavljajo. Pri tem se tako zaje v perilo, da je treba podvojenega truda pri pranju in s tem tudi mnogo časa in veliko več ter ostrejših čistilnih sredstev, kar pač ne more biti perilu v hasek. Iz navedenega sledi, da moramo perilo presušiti, preden je shranimo in da mora biti shramba taka, da ima zrak neoviran dostop. Pripravne so redko pletene košare ali iz lat zbiti zaboji. Pranja tudi ne smemo predolgo odlagati, ker to perilu škoduje in delo nepotrebno podraži. Perimo vsakih 14 dni ali vsaj vsak mesec.

Navadno prištevamo pranje med težja dela v gospodinjstvu. Vendar ga moremo z dobro pripravo in s smoternim postopkom precej olajšati.

Dan pred pranjem pripravimo in, če je potrebno, tudi zamočimo posodo, oskrbimo milo in lug ter razberemo perilo z ozirom na barvo, kakovost blaga in način uporabe. Predvsem moramo ločiti pisano perilo od onega, ki prenese namakanje in kuhanje.

Životno in posteljno perilo namakamo skupaj, torej ga tudi skupaj zberemo. Vsako zase pa zberemo in namočimo namizno in kuhinjsko perilo, žepne robce ali še drugo posebno zamazano blago. Razbrano perilo zapišimo, da imamo pregled, če bi se pri pranju kaj izgubilo.

Nekaka priprava za pranje je namakanje, ki nam lahko znatno olajša delo, če ga pravilno napravimo. Z namakanjem se umazanost narahlja in odmoči in se pri nadaljnjem postopku izlaha odloči iz tkanine. Važno je, da vzamemo za namakanje mehko vodo; če je pa nimamo, moramo trdo vodo omehčati s sodo ali z lugom iz pepela bukovih drv. V trdi vodi se milo ne peni, marveč se spoji z apnencem in magnezijo in plava v obliki kosmičev po vodi. To apneno milo se rado vleže na tkanino, kjer pušča sive lise, o katerih postanku si perica zaman beli glavo. Lug ali sodo moramo dodati nekaj časa prej, preden perilo namočimo, da se spoji z apnencem in usede na dno. Izvrstna za pranje je deževnica in kapnica, ki ima veliko lužilno moč in v kateri se milo močno peni. Porabimo pa tudi polovico manj mila, kakor če peremo v pretrdi vodi. Preden perilo namočimo, ga pregledamo in strgamo za silo zašijemo. Životno perilo lahko obrnemo in posebno umazana mesta namilimo. Voda za namakanje naj bo mlačna. Z vročo vodo bi perilo zaparili, ker bi se beljakovine strdile in se nekako zajedle v vlakno blaga. Žepne robce namočimo v mrzli vodi, ki ji pridenemo nekaj soli.

V drugih krajih zelo upoštevano, a za naše razmere predrago sredstvo za namakanje perila, je burnus, ki je dobljen iz žleze trebušne slinavke govedi in ima v sebi encime, ki raztopijo „prebavijo“ zlasti beljakovine in škrobnate madeže, ki sestavljajo pretežno večino umazanije. S tem se prihrani milo, delo in čas, varuje se pa tudi perilo, ker odpade premočno mencanje in poraba ostrih kemičnih sredstev. Vodi za namakanje kuhinjskega perila, ki je navadno mastno, primešamo v gosto milnico zamešanega terpentina ali bencina, ki raztaplja maščobo. Perilo, ki se navadno namaka čez noč, dru-

go jutro premencamo, nakar odtočimo vodo in jo nadomestimo s svežo, iz katere potem perilo izžmemo. Perilo sedaj namilimo in upoštevamo predvsem močno zamazana mesta, kakor so pri životnem ona, ki se tesno prilegajo koži, dalje robovi in šivi. Da se milo po perilu enakomerno porazdeli, ga še na mizi premencamo, pri čemur se delci mila razpršijo po vsem kosu in izvajajo svoj čistilni učinek.

Namiljeno perilo polijemo v čebru z vročim, a ne vrelin lugom, ki ga napravimo sami iz pepela bukovih drv. Milni prašek ali sodo, smemo uporabljati le takrat, če nimamo pepela. Mencanje, ki se sedaj prične, je najvažnejši del pranja in ga je treba s skrbnostjo opraviti. Tudi tu moramo gledati na posebno umazana mesta. Tenko blago ali že narahljano tkanino mencamo prav oprežno, da se ne strga.

Ponekod pa mencanja ne izvršijo takoj, temveč vložijo zvite kose namiljenega perila na tesno v čeber, kjer ga pustijo 8—16 ur, nakar ga šele zmencajo v vročem lugu. Mencanje gre pri tem postopku hitreje od rok, ker se je umazanost pod vpli-

vom mila zrahljala in razkrojila in se izlahka odloči iz perila.

Navodila za kuhinjo.

Krompirjevi štrukliji. Za napravo testa pripravimo: $\frac{3}{4}$ kg moke, $\frac{1}{2}$ kg kuhanega, pretlačenega krompirja, 10 dkg masti, 5 dkg sladkorja, 2 jajci in 4 žlice mlačnega mleka, v katerem smo razpustili 1 dkg kvasu. Vzhajan kvas pridenemo moki, zamešani s krompirjem, z mastjo in jajci, malo osolimo in zamesimo testo. Napravimo ga zvečer in pustimo na hladnem počasi vzhajati. Drugo jutro ga tenko razvaljamo, pomažemo z mastjo in potresemo s cimetom ali orehi, pomešanimi s sladkorjem. Testo zvijemo in ga zrežemo v štruklje poljubne velikosti. Ko so ponovno vzhajali, jih pomažemo z jajcem in spečemo.

Jajčna jed z zelenim grahom. Pest mladega, zelenega graha skuhamo v vodi, ki smo ji pridali drobec soli in sladkorja. 3 jajca raztepemo s 3 žlicami mleka in jih vlijemo na vročo mast. Čim se je začelo med mešanjem malo trditi, zamešamo kuhan, dobro odcejen grah. Jed mora biti rahla in mehka.

DRUŽBENE ZADEVE IN RAZNO

Uradne vesti.

Občni zbor Kmetijske družbe v Ljubljani.

8. junija t. l. se je vršil ob 11. uri občni zbor Kmetijske družbe v Ljubljani v dvorani Delavske zbornice. Ugotavlja se, da je bilo od 254, v „Kmetovalcu“ objavljenih podružničnih

občnih zborov, 199 podružnic zastopanih na občnem zboru z 288 delegati. Od teh je pozneje ostalo v dvorani 218 delegatov, kakor se je dognalo pri poimenskem klicanju na podlagi seznama imenikov podružnic. Za dvetretjinsko večino, ki je potrebna za izpremembo pravil, bi zadostovalo 192 delegatov, torej je bilo 26 delegatov več, kakor je potrebno.

Nova pravila so bila na to soglasno sprejeta.

Pri volitvah se je izvolilo 32 novih odbornikov in 32 namestnikov ter 7 članov nadzorstva in 7 namestnikov. Soglasno so bili izvoljeni:

Odborniki:

Ažman Ivan, pos., Hraše
Bajuk Martin, pos., Božjakovo
Bučar Lado, pos., Kostanjevica
Detela Oton, velepos., Preddvor
Goričan Franc, pos., Višnja vas
Gajšek Florijan, pos., Žusem
Hočevan Franc, pos., Struge
Kersnik Anton, velepos., Brdo
Koman Albin, pos in nar. posl., Vižmarje
Kolenc Alojzij, pos. in učitelj, Zagorje
Kuhar Štefan, pos., Puconci
Lenarčič Josip, velepos., Verd
Mastnak Franc, pos., Dramlje
Mravljak Peter, pos., Vuhred
Mikuž Franjo, ing. agr., Beltinci
Mravljak Milan, pos. in nar. posl., Ljubljana
Matko Josip, pos., Gotna vas
Omladič Josip, pos., Braslovče
Piber Ivan, župnik, Šenčur
Pucelj Ivan, minister, Velike Lašče
Pipan Ivan, pos., Vižmarje
Petovar Lovro, velepos., Ivanjkovci
Priatelj Josip, pos., Tržišče
Roš Ferdinand, pos., Hrastnik
Rautar Jožo, živinozdravnik, Kamnik
Sancin Ivo, nač. kmet. odd. v p., Ljubljana
Spiller-Muys Franc, dr., agr. komis. v p., Ljubljana
Terčelj Stanko, pos., Šmarjeta ob Pesn.
Trček Fran, zadr. ravn., Ljubljana
Urek Ivan, pos. in nar. posl., Globoko
Zdolšek Anton, pos., Hotunje
Zemljič Jakob, pos. in nar. posl., Radenci

Namestniki:

Aničič Josip, pos. in šol. upr., Polšnik
Barle Konrad, pos. in šol. upr., Metlika
Barlič Ivan, pos., Vače
Braniselj Josip, pos., Cerknica
Canjko Franjo, pos., Slovenjgradec
Drofenik Josip, pos., Št. Jurij ob j. ž.
Faleskini R., pos., Straža
Globevnik Ivan, pos., Škocijan
Gornjak Vinko, pos., Slov. Bistrica
Grad Ivan, pos., Beričevo
Jeraž Franc, pos., Gradičec
Jerina Franc, dr., živinozdravnik, Laško
Jevšnik Franc, pos., Kozje
Kavalan Ivan, pos., Rateče
Kavčič Ivan, pos., Žiri
Kolenc Anton, pos., Gornji grad
Knez Andrej, pos., Šujca
Križnar Anton, pos., Stražišče
Lovšin S., učitelj, Braslovče
Pezdir Peter, pos., Krasinc
Plašelan Franc, pos., Orla vas
Radkovič Anton, pos., Brezovica
Rasinger Frac, pos., Podkoren
Skuhala Franjo, pos., Križevci, 5
Starman Valentin, pos., Suha
Šiftar Aleks., pos., Trnkovci
Štribar Maks, žzdr., Kočevje
Thaler Franc, pos., Kresnica
Telban Lovro, pos., Podjelovo brdo
Valant Franc, pos., Sevnica
Vode Jernej, pos., Skaručna
Wester Ivan, pos., Zagorica

Člani nadzorstva:

Babnik Valentin, pos., Št. Vid
 Hodnik Ivan, pos., Srednja vas
 Kupčič Anton, pos., Ptujška gora
 Meden Anton, pos., Begunje
 Rus Ivan, pos., Grosuplje
 Verbič Josip, pos., Vrhnika
 Zmavc Andrej, vinar. nadz., Maribor

Namestniki:

Blaž Joško, pos., Tomačevo
 Kovač Jakob, pos., Preserje
 Skale Andrej, pos., Mala Pristava
 Saje Alojzij, pos., Žabjek
 Rožman Martin, pos., Artiče
 Šegula Ivan, pos., Hlaponci
 Tkalec Ante, pos., Obrež.

Zapisnik o poteku občnega zbora se bo objavil v prihodnji številki „Kmetovalca“.

ZAPISNIK

seje glavnega odbora Kmetijske družbe v Ljubljani,
 dne 12. maja 1932.

Navzoči gg.: predsednik **Oton Detela**, podpredsednika **Hauptman in Lenarčič** ter odborniki **Brulc, Jan, Kersnik, Levstik, Piber, Steblovnik, Strcin, Sušteršič, Vesenjaj, ing. Zidansek**, ravnatelj ing. **Lah** in tajnik **Kafol**.

I. G. **predsednik** je otvoril sejo ob 11. uri in ugotovil sklepčnost.

Čestital je v imenu Kmetijske družbe odborniku g. ing. **Zidanšku** k njegovemu imenovanju za načelnika, čemur je glavni odbor soglasno pritrdil. Nato je prešel k prvi točki dnevnega reda.

Pri družbi so se izvršili vsi sklepi, storjeni na zadnji odborovi seji v namen štedenja. — S tiskarno **Blaznik** se je sklenilo novo pogodbo; dosegel se je precejšen popust za tiskanje „Kmetovalca“. — Odpovedalo se je vodstvu **Marijanišča** najete prostore za gospodinjstvo šolo. Družba namreč ne more več te šole vzdrževati brez izdatne državne podpore. — Skladišče v Celju je premeščeno na prostor, kakor je bilo določeno. — Družba je nakupila še dve parceli v Trnovskem predmestju in odprodala konje ter kupila avto za prevoz blaga. — Ugodilo se je prošnji banske uprave za namestitve **Trifolin** stroja za čiščenje detelje v novem skladišču. Proti ropotu stroja so se pritožili sosede in Mestni magistrat je zabranil uporabo istega. Banska uprava proučuje sedaj to vprašanje. — Upravi drž. bolnice je družba izročila vsa zemljišča z inventarjem vred, v kolikor niso posajena s sadnimi drevesci. — Izrekla se je zahvala **Šumarskemu** udruženju, **Sekciji Ljubljana**, za podporo za izdajanje „Kmetovalca“, ki prinaša v vsaki številki po eno stran gradiva iz gozdarstva. — Pri nakupu modre galice je bila letos precejšnja stiska za priskrbo potrebnega denarja, ker je morala družba plačati naročeno galico v naprej. Na intervencijo g. ministra **Pučlja** in g. bana dr. **Marušiča** je **Agrarna banka** ugodila prošnji družbe za potrebno posojilo. Na ta način je potem zamogla plačati galico za članstvo v naprej.

II. G. **ravnatelj** je nato prečital zapisnik seje ožjega odbora, ki se tiče znižanja prejemkov družbenih nastavlencev, nakar je sledila tajna seja o personalijah.

Strokovnemu tajniku **Franjo Kafolu** se podeli naslov tajnika Kmetijske družbe.

III. Sledilo je poročilo ravnateljstva o delovanju Kmetijske družbe od zadnje odborove seje semkaj. — Tako je izrazila svoje mnenje glede pravilnika za oddajo plemenskih bikov. — Naprosila je nekatere gg. odbornike, da so podali svoje mnenje zaradi sestave dimnikarskega pravilnika; predlogi so se predložili banski upravi s prošnjo, da se upoštevajo predvsem interesi kmetov po deželi. — Na poziv banske uprave se je družba izrekla pripravno sodelovati pri zbiranju statističnih podatkov o našem gospodarstvu. — Zaprlo je bansko upravo, da bi podpirala zgradbo silosov v Dravski bano-

vini in predlagala, naj se na kmetijskih šolah ne ukinejo prosta mesta učencem med šolskim letom. — Posredovala je na merodajnih mestih, da se odstranijo ovire pri izvozu sadja na Češko. — Opozorila je merodajne oblasti na nevarnost pri uvozu krompirja iz drugih držav, kjer je krompir okužen po kolorado-hrošču. — Kmetijsko ministrstvo je ponovno zaprosila, naj se uvozna carina na pluge ukine. — Svojim članom **Belokranjcem**, ki so trpeli prošlo leto po suši, je brezplačno dodelila precejšnje število sadnih drevesc. — Sporazumno s šumarskim oddelkom banske uprave je porazdelila nad 5000 žičnih koškov za varstvo sadnega drevja proti zajcem po znižani ceni od 4 Din za komad. — Družba se je udeležila po svojih zastopnikih ankete za določitev trsnega sortimenta v Mariboru, ki jo je sklicalo **Vinarsko društvo**, in tudi vinske razstave v Ptuj. — Letos se bo družba tudi udeležila s svojimi stroji in raznimi potrebščinami **Velesejmske** prireditve. Odsek za perutninarstvo in kuncerejo bosta priredila veliko IV. razstavo. V ta namen se je naprosilo tudi bansko upravo za primerno podporo. — Dalje je Kmetijska družba vložila na bansko upravo več prošenj za podporo, kakor za drevesnico, za vzdrževanje „Kmetovalca“, gospodinjstvo šole itd., ki pa žal niso bile upoštevane. — Predložila je banski upravi tudi več prošenj svojih podružnic za podpore pri nabavi kmetijskih strojev, napravo gnojilšč itd. — **Srpsko Poljoprivredno društvo** je poslalo družbi vabilo za svoj redni občni zbor, ki se je vršil v Beogradu, 27. marca t. l. Družba se zbora žal ni mogla udeležiti; bratskemu društvu se je le čestitalo k njegovemu delovanju. — Podpredsednik g. **Lenarčič** je stavil na seji odseka 11. marca t. l. pismeni predlog zaradi vnovčevanja kmetijskih pridelkov potom Kmetijske družbe. O predmetu se je razpravljalo na seji odseka, dne 11. marca t. l. — G. **Levstik** je omenil k poročilu, naj se pri bodoči izdelavi žičnih koščkov bolje pazi, da bo boljši material in izdelava istih. — G. **Jan** je tolmačil zavarovanje drevja proti zajcu z deščicami, ki je zelo poceni in enostavno.

IV. **Poročilo o bilanci za leto 1931.** je podal v imenu revizorjev g. **Rajh**. Ko se je prečitalo še poročilo g. **Lunderja**, rač. svet. in sod. izvedenca, je glavni odbor razpravljal o podrobnostih bilance. G. **Strcin** je pripomnil, naj se predavanja pri podružnicah omeji. Več odbornikov je tudi izrazilo mnenje, da se gospodinjstvo šole v **Marijanišču** ne opusti. Glavni odbor je po daljši debati nato odobril bilančni račun.

V. G. **ravnatelj** je poročal o **blagovnem prometu**. Ves blagovni promet se razvija pri družbi v znamenju krize. Prodaja umetnih gnojil je razen nitrofoskala in kalijeve soli silno nazadovala. Družba je dobavila banski upravi 7 vagonov krompirja in 1 vagon ajde za pasivne kraje v banqvin. Velike težave je povzročal družbi denarni promet, ker ni mogla dobiti pravočasno gotovine za kritje svojih obveznosti. Vendar se je posrečilo družbi v zadnjem času tudi to vprašanje ugodno rešiti, osobito kar se tiče plačil v tujino. Po kratkem razgovoru se je poročilo odobrilo.

V. Prešlo se je k naslednji točki dnevnega reda, t. j. glede sprejema novih članov. G. **predsednik** je uvodoma po-

jasnil, da se je nabiralo člane tudi pozneje po določenem roku s privoljenjem predsedstva, in to z ozirom na težko denarno stanje, ki vlada na kmetih, kakor to izvajajo tudi druge korporacije in društva. Razvila se je za tem izredno živahna debata, v katero so posegli razni gg. odborniki. Po daljši debati so se formirali predlogi. Predvsem je predlagal g. **Štrcin**, da se odreče volilno pravico vsem onim članom, ki so plačali članarino po **31. marcu**, ker ni to v skladu z zadnjim sklepom glavnega odbora. Ta predlog je propadel, ker ga je večina navzočih odbornikov zavrnila. Sprejet je pa bil z večino predlog g. **Pibra**, da se za letos vsled težke gospodarske krize izjemno in naknadno podaljša plačilni rok za plačanje članarine, in to do **20. maja t. l.**, tako da se bodo vsi, ki so do tega roka plačali članarino, smatrali kot redni člani, če drugače zadostijo predpisom § 5. druž. pravil. Vsi občni zbori se onim podružnicam razveljavijo po tem roku, ako ne zadostijo vsem obveznostim in plačajo članarino pravočasno. — Za tem so posamezni odborniki pregledovali imenike nekaterih podružnic. Da se zadeva vsestransko zadovoljivo uredi, se je pooblastilo predsedstvo, da podvzame potrebne korake, ki se tičejo pogojev za sprejem priglasencev za redne člane, kakor je to običaj, potom župansteve, ki uradno potrjuje, da odgovarjajo prijavljeni člani vsem pogojem družb. pravil., predvsem § 5.

VI. Glede **občnega zbora**, ki bi se imel vršiti koncem maja ali vsaj začetkom junija, se je pa s 7 proti 6 glasovi sklenilo, da se isti preloži na nedoločen čas, dokler se ne uredi vprašanje o usporovanih rednih članih in o pravilnosti izvršenih občnih zborov podružnic.

VII. K zadnji točki dnevnega reda je podal g. **Lenarčič** obširni ekspozé, v katerem je pojasnjeval nujnost potrebe vnovčevanja kmetijskih pridelkov potom Kmetijske družbe, odnosno njenih podružnic. Temeljito izdelan referat je bil predmet živahnega razgovora. Razni gg. odborniki so izrekli razne pomislike glede izvedbe tega načrta. Bili so mnenja, da kmetijske podružnice niso zmožne, da bi prevzele blago od svojih članov, ker jim manjka potrebnih priprav in tudi zmognih moči. Dalje je pri nas težko spraviti velike množine enakega blaga večje količine skupaj, da ne upoštevamo tudi drugih važnih činiteljev, ki prihajajo pri tem v poštev, n. pr. pomanjkljivost pri konsularnih zastopstvih, zadržano pridelovanje pridelkov itd. Glavni odbor je na to odobruje vzelo izvajanja g. **Lenarčiča** na znanje s prošnjo, da naj nadaljuje z začetnim delom, da zamoremo priti vključ silnim težkočam v tem pogledu do ugodnih rezultatov.

G. **Piber** je poročal o silnih težkočah pri prodaji sira, ki ga pridelujejo sirarne. Vključ prvovrstni kakovosti, posebno pri nekaterih sirarskih zadrugah (Naklo, Šenčur, Nova vas itd.) ni mogoče dobiti primerne kupca za sir. Skušalo se je prodajati sir v Beograd, pa ni šlo, ker se zahteva od 1 kg blaga kar 5 Din mestne trošarine in še druge dajatve. Tozadevne prošnje na mestno upravo Beograda in na bansko upravo za posredovanje, niso imele uspeha. G. **ing. Lah** je prečital tozadevno poročilo tajnika Centralnega mlekarkega društva, iz katerega je razvidno, da so tudi druge težkoče pri prodaji sira na beograjskem trgu in da na trg sploh ni misliti. — Dalje je predlagal g. **Piber** glede dimnikarskega reda, naj Kmetijska družba ukrene vse potrebno in opozori oblasti, da se izključi vsaka zloraba in še druge nepravilnosti po dimnikarjih na kmetih. — Končno je g. **Piber** tudi omenil, naj Kmetijska družba uredi zadeve pri kmetijski podružnici v Šenčurju, osobito

kar se tiče **solastništva Gospodarskega doma** z ondotnim Kmetijskim društvom.

Ker je bil dnevni red s tem izčrpan, je g. **predsednik** zaključil odborovo sejo ob ¾ na 16.

Književnost.

Trave, dr. ing. Božo Turina; izdala banska uprava Savske banovine kot 4. zvezek kmetijske knjižnice. Cena 30 Din. — Ta marljiv hrvaški strokovnjak je zopet izdal knjižico, ki je bila res potrebna. Popisal je trave in pridobivanje semena od njih. Če pomislimo, koliko milijonov dinarjev gre vsako leto iz naše države v tujino za travna semena za izboljšanje in obnovljenje naših travnikov, se moramo čuditi, da se dosedaj naše kmetijstvo še ni oprijelo pridobivanja istih. — Kmetijska družba je že l. 1926. započela to akcijo v Sloveniji, ki pa ni uspela, ker se je tedaj našemu kmetijstvu še predobro godilo. Še manj umevanja za kaj takega je bilo na Hrvaškem, kjer so svojo pšenico in koruzo lahko in drago prodajali. Sedaj pa, ko jim je to odpovedalo, se vračajo na živinorejo. — Temelj trajnemu in gotovemu razvoju živinoreje tvori travništvo in s tem je tudi podana podlaga celotnemu našemu kmetijstvu. To dejstvo je pisatelj že v svojem predgovoru poudaril. Če pa to velja za hrvaške razmere, koliko več pa še za našo izrazito živinorejsko pokrajino. Zato moramo travništvu posvečati vedno več pažnje, ker nam bo to pomagalo spraviti naše kmetijsko gospodarstvo v red. — Pisatelj je razdelil to knjigo v tri dele: v prvem opisuje lastnosti trav z botaničnega stališča; v drugem delu so opisane posamezne trave z ozirom na njih gospodarsko vrednost; tretji del pa vsebuje pridobivanje travnega semena na posameznih kmetijah v zvezi s travniškimi zadrugami. Na koncu navaja tudi pravilnik za pridobivanje semena krmskih rastlin v travniških zadrugah. — Tudi naši kmetovalci, še posebej pa naši kmetijski strokovnjaki, se bodo iz te knjige mnogo naučili, kakšna pota morajo hoditi, da bodo dvignili naše travništvo. **L.**

Dr. ing. B. Turina: Silos, njegova vloga in važnost v kmetijskem gospodarstvu. Cena 20 Din. — Banska uprava v Zagrebu je kot tretji zvezek svoje kmetijske knjižnice izdala v hrvatskem jeziku opis silosa, priprave za okisanje krme za živino. Dosedaj smo pri nas slišali samo o velikih silosih, ki so primerni za večje posestnike in veleposestnike in stanejo mnogo tisočakov. V tej knjigi so pa opisani kmetski silosi, primerni za malega posestnika v obliki navadnih betonskih jam, ki popolnoma odgovarjajo svojemu namenu in niso predragi. Zato je ta brošura primerna tudi za naše gospodarske razmere ter jo toplo priporočamo našim kmetovalcem. Pisana je poljudno, da jo bo vsak razumel, četudi ne obvlada hrvatskega jezika. — Pisatelj je v tej knjižici poudaril važnost krme v raznih oblikah in razne načine okisanja. Temeljito je obdelal pomen silosa za kmetijske razmere in načine, kako se okisajo posamezne krmske rastline. Opis ponazorjuje številne slike, načrti in proračuni kmetskih silosov, tako da si po njih lahko vsak posestnik z malimi stroški zgradi sebi primerno jamo za okisanje krme. — Kako so nas kmetje iz Savske banovine v tem pogledu prekosili, nam priča v knjigi navedena statistika, iz katere je razvidno, da je bilo tamkaj l. 1929. zgrajenih 12, l. 1930. pa že 83 kmetskih silosov. To akcijo je podpirala banska uprava in sreski kmetijski odbori, vsled česar je bilo mogoče tako intenzivno delo v tem pogledu. — Kako malo silosov je pa pri nas postavljenih, četudi smo jih še bolj potrebni nego Hrvatje!



Vnetje sramnice.

„... „Bissulin“ je učinkoval pri več kot 1000 živalih.“
Tierarzt D. Deutsche Tierärztliche Wochenschrift 1911 Nr. 11

„... Preko 300 krav zdravljenih s „Bissulin-om“, vse z dobrim uspehom.“
Tierarzt Dr. S., Berl. Tierärztl. Wochenschrift 1911 Nr. 16

„Bissulin“ se izdaja le na živinozdravniško odredbo.

Brošure o bolezni razpošilja brezplačno: H. Trommsdorff, Chem. Fabrik, Aachen (Nemčija).

Zastopnik: „Lykos“ Mr. K. Vouk, Zagreb, Jurjevska 8

Tržne cene.

Tržne cene so označene tako, kakor veljajo na trgu ali na sejmi v Ljubljani in Mariboru pri nadrobni prodaji in so posnete po tržnih poročilih teh mest. Cene na deželi in pri kupčiji na debelo so nižje.

Cene so v dinarjih.

		Ljubljana	Maribor
Žitni in drugi pridelki	pšenica	1 q 180.— do 190.—	165.— do 175.—
	rž	1 „ 210.— do 220.—	185.— do 200.—
	ječmen	1 „ 200.— do 210.—	175.— do 190.—
	ovsa	1 „ 185.— do 210.—	170.— do 200.—
	proso	1 „ 190.— do 210.—	140.— do 200.—
	koruza (nova, sušena)	1 „ 155.— do 165.—	140.— do 200.—
	ajda	1 „ 180.— do 190.—	150.— do 200.—
	fižol, ribničar	1 „ — do 340.—	— do 250.—
	fižol, prepelčar	1 „ — do 350.—	150.— do 450.—
	krompir	1 „ — do 150.—	150.— do 175.—
Seno in slama	sladko seno	1 „ — do 80.—	75.— do 100.—
	kislo seno	1 „ 60.— do 70.—	— do 70.—
	slama	1 „ 50.— do 60.—	60.— do 70.—
Goveja živina	Voli I. žive teže 1 kg	5.— do 5.50	4.— do 5.—
	„ II. „ „ 1 „	4.— do 5.—	3.— do 3.75
	„ III. „ „ 1 „	3.— do 4.—	2.— do 2.50
	Krave debele „ „ 1 „	4.— do 4.50	2.— do 3.50
	Krave, klobasarice „ „ 1 „	2.— do 3.—	1.25 do 1.75
Prasidci	Teleta žive teže 1 kg (Prigon v Lj. 369, Mar. 1025 glav) (vštevši ves mesec maj)	6.— do 7.—	4.— do 5.—
	6-8 tednov stari „ „ kom. 120.— do 150.—	55.— do 80.—	—
	3-4 mesece stari „ „ „ — do 200.—	150.— do 250.—	—
	5-7 mesecev stari „ „ „ — do —	300.— do 350.—	—
	debel „ „ žive teže 1 kg (Prigon v Lj. 1153, v Mar. 1370 glav) (vštevši ves mesec maj)	6.— do 7.—	6.— do 6.50
Mleko, jajca, perutnina	piščanec „ „ kom. 15.— do 20.—	12.— do 17.—	—
	kokoš „ „ „ 25.— do 30.—	25.— do 35.—	—
	mleko „ „ 1 lit. 2.— do 2.75	2.— do 3.—	—
	smetana „ „ 1 „ — do —	10.— do 12.—	—
	čajno maslo „ „ 1 kg 28.— do 36.—	32.— do 36.—	—
Kulivo	surovo maslo „ „ 1 „ — do 24.—	24.— do 30.—	—
	polimentalski sir „ „ 1 „ 24.— do 26.—	32.— do 40.—	—
	sirček „ „ 1 „ 5.— do 7.—	6.— do 7.—	—
	jajca „ „ par 1.— do —	1.— do 1.25	—
	trda drva „ „ 1 m ³ 100.— do 125.—	100.— do 112.—	—
	mehka drva „ „ 1 „ — do 70.—	70.— do 90.—	—

Književnost.

Vinski zakon in kletarski vedež. Prejeli smo to knjigo, ki je trdo vezana na XII + 176 straneh in stane 50 Din. Ta knjiga je neobhodno potreben pripomoček predvsem praktičnim vinogradnikom, velikim in malim vinskim trgovcem, gostilničarjem, vinskim konsumentom in kletarskim kontrolnim organom, vsakemu pravniku, narodnemu gospodarju, organom finančne uprave in prometnim ustanovam, pa tudi vsem občinskim uradom, vinarskim in kletarskim združenjem, sploh vsem, ki se bavijo z vinom in spirituozi itd. — Drugi del te knjige „Kletarski vedež“ bi pravzaprav moral čitati vsakdo, ki ima z vinom posla, pa četudi je samo konsument. Pisec te izredno poučne in zanimive knjige je s kratkimi in jedrnatimi članki podal najvažnejše nauke o ravnanju z vinom, ki so izredno poučni; navedeno je vse važno in ni nobene besede odveč. — Zadnja dva članka „Vino in zdravje“, „Resnica o nekaterih brezalkoholnih pijačah“ bi pravzaprav moral prečitati tudi vsak abstinenc, kjer bo našel gotove podatke, ki ga zanimajo in poučijo o vsem potrebnem. Knjiga se dobi v samozaložbi pisca: Andrej Žmavc, Maribor, Gosposka ulica 50. Čekovni račun št. 16.086 pri poštni hranilnici, podružnica Ljubljana. — Družbeni člani, kakortudi člani Vinarskega društva jo lahko naročijo pri Kmetijski družbi v Ljubljani.

Prodaja montafonske plemenske živine.
v nedeljo, 26. junija ob pol 3. popol.

Prostovoljna licitacija

5 krav:

Mina 14 let, letna molža 6289 litrov.
Erika 10 „ „ 6524 „
Ella 7 „ „ 4367 „
Berta 7 „ „ 4303 „
Bella 3 1/2 „ nima še letne kontrole, letna molža matere 9002 litra.

5 telic:

Beate 2 3/4 leta, letna molža matere 4392 litrov.
Resl 2 „ „ „ 5094 „
Beate 1 3/4 „ „ „ 4392 „
Berta 1 1/2 „ „ „ 4303 „
Tepenka 1/2 „ še brez kontrole.

5 bikov:

Kling 2 let, letna molža matere 4393 litrov.
Kamm 1 „ „ „ 4458 „
Mio 1 „ „ „ 6388 „
Bär 1 1/2 „ „ „ 4392 „
Muss 1/2 „ „ „ 4789 „

Izključna cena je izračunana na podlagi žive teže, kg po Din 5 do 7 za krave; po Din 6 do 8 za telice; po Din 8 do 10 za bika.

Vsaka žival ima izvleček rodovnika in živinozdravniško spričevalo, da ni tuberkulozna.

AvtoBUS kolodvor Sv. Peter-Neukloster ob prihodu vlaka ob 13:09 in 13:36.

OSKRBNISTVO GRAŠČINE NEUKLOSTER
Sv. Peter v Savinjski dolini pri Celju.

DENAR NALOŽITE NAJBOLJE IN NAJVARNEJE PRI DOMAČEM ZAVODU

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

REGISTR. ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO

V LJUBLJANI, TAVČARJEVA (SODNA) ULICA 1



Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 5.5% brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7% brez odbitka davka na rente. Stanje vlog nad 30,000.000 Din. — Rezerve nad 700.000 Din. Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog.

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. Posojila daje proti poročtvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji. — Blagajniške ure: Ob delavnikih od 8.—12.1/2, in od 3. 4.1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8.—12.1/2, ure.

Telefon 2847.
Brzjaviti: »Kmetijski dom«.
Račun pošt. hranilnice št. 14.257.

Podružnici v Kamniku in v Mariboru.